

İSTANBUL YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI

2021 YILI 1. VE 2. ÇEYREK DÖNEMİ

BAŞLICA SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

YAYINA HAZIRLAYAN PROJE EKİBİ

NAZİM EKREN

ELÇİN AYKAÇ ALP

MEFULE FINDIKÇI ERDOĞAN

KÜBRA HATİCE BİLDİK

BU ÇALIŞMA İSTANBUL YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI İLE İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ DÜŞÜNCE VE PROJE ÜRETİM AKADEMİSİ, EKONOMİ VE FİNANS UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ İŞBİRLİĞİ İLE HAZIRLANMIŞTIR.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

1. BİLEŞİK ENDEKSE GÖRE BİLDİRİLEN BAŞLICA SORUNLAR.....	1
2. CİRO DÜZEYİNE GÖRE FİRMALARIN SORUN VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	3
2.1. Küçük Ölçekli Firmalar “0-10 Milyon TL”	3
2.2. Orta Ölçekli Firmalar “10 – 50 Milyon TL”	4
2.3. Büyük Ölçekli Firmalar “50 Milyon TL”	5
3. FİRMALARIN ÇALIŞAN SAYISINA GÖRE BEKLENTİLERİ	8
3.1. Küçük Ölçekli Firmalar “50 kişiden az”	8
3.2. Orta Ölçekli Firmalar “50-250 kişi”	9
3.3. Büyük Ölçekli Firmalar “250 kişiden fazla”	10
4. SEKTÖRLERE GÖRE SORUN VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	13
4.1. İnşaat Sektörü	13
4.2. Otomotiv Sektörü	14
4.3. Tekstil Sektörü	15
4.4. Turizm Sektörü	17
4.5. Madencilik ve Enerji Sektörü	18
4.6. Finans Sektörü	20
4.7. İmalat Sektörü	21
4.8. Ticaret Sektörü	22
4.9. Bilişim Sektörü	24
4.10. Sağlık Sektörü	25
4.11. Lojistik ve Taşımacılık Sektörü	26
4.12. Gıda Sektörü	28
4.13. Tarım Sektörü	29

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil 1. 2021 1. ve 2. Çeyrek Döneminde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar	1
Şekil 2. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması..	2
Şekil 3. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “0-10 Milyon TL” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunları	3
Şekil 4. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “0-10 Milyon TL” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	4
Şekil 5. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “10-50 Milyon TL” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunları	4
Şekil 6. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “10-50 Milyon TL” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	5
Şekil 7. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50 milyon TL üstü” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunları	6
Şekil 8. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50 milyon TL üstü” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	7
Şekil 9. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50 kişiden az” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunları	8
Şekil 10. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50 kişiden az” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	9
Şekil 11. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50-250 kişi” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunları	9
Şekil 12. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50-250 kişi” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	10
Şekil 13. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “250 kişiden fazla” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunları	11
Şekil 14. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “250 kişiden fazla” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	12
Şekil 15. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki İnşaat Sektöründe Başlıca Sorunlar	13
Şekil 16. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki İnşaat Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	14
Şekil 17. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Otomotiv Sektöründe Başlıca Sorunlar.....	14
Şekil 18. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Otomotiv Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	15
Şekil 19. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Tekstil Sektöründe Başlıca Sorunlar	16
Şekil 20. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Tekstil Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Sektörler ile Karşılaştırılması.....	17
Şekil 21. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Turizm Sektöründe Başlıca Sorunlar	17
Şekil 22. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Turizm Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	18
Şekil 23. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Madencilik ve Enerji Sektöründe Başlıca Sorunlar	19
Şekil 24. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Madencilik ve Enerji Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	19
Şekil 25. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Finans Sektöründe Başlıca Sorunlar	20
Şekil 26. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Finans Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	21
Şekil 27. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki İmalat Sektöründe Başlıca Sorunlar	21
Şekil 28. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki İmalat Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	22
Şekil 29. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Ticaret Sektöründe Başlıca Sorunlar.....	23

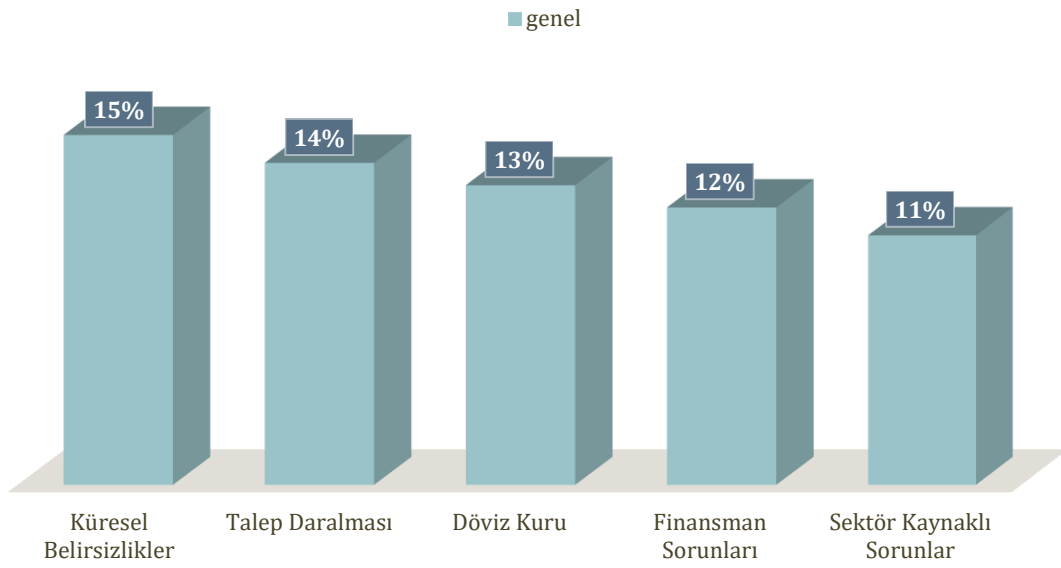

Şekil 30. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Ticaret Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	24
Şekil 31. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Bilişim Sektöründe Başlıca Sorunlar	24
Şekil 32. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Bilişim Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	25
Şekil 33. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Sağlık Sektöründe Başlıca Sorunlar	25
Şekil 34. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Sağlık Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	26
Şekil 35. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Lojistik ve Taşımacılık Sektöründe Başlıca Sorunlar ...	27
Şekil 36. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Lojistik ve Taşımacılık Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	28
Şekil 37. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Gıda Sektöründe Başlıca Sorunlar	28
Şekil 38. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Gıda Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	29
Şekil 39. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Tarım Sektöründe Başlıca Sorunlar	30
Şekil 40. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Tarım Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması.....	31

İSTANBUL YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI
BEKLENTİ ENDEKSİ
TESPİT EDİLEN BAŞLICA SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. BİLEŞİK ENDEKSE GÖRE BİLDİRİLEN BAŞLICA SORUNLAR

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

Şekil 1. 2021 1. ve 2. Çeyrek Döneminde Karşılaşılan Başlıca Sorunlar

Küresel Belirsizlikler: Pandemi sürecinin devam etmesi firmaların geleceğe yönelik adım atmalarına engeller oluşturmuş ve sektörlerde farklı sorunların oluşmasına sebep olmuştur. Hem yurt içi hem de yurt dışı piyasalarının eski canlılığını yakalayabilmesi için dünya genelinde pandemi sürecini çözüme ulaştıracak adımların kamu otoriteleri tarafından atılması gerektiği önerilmiştir.

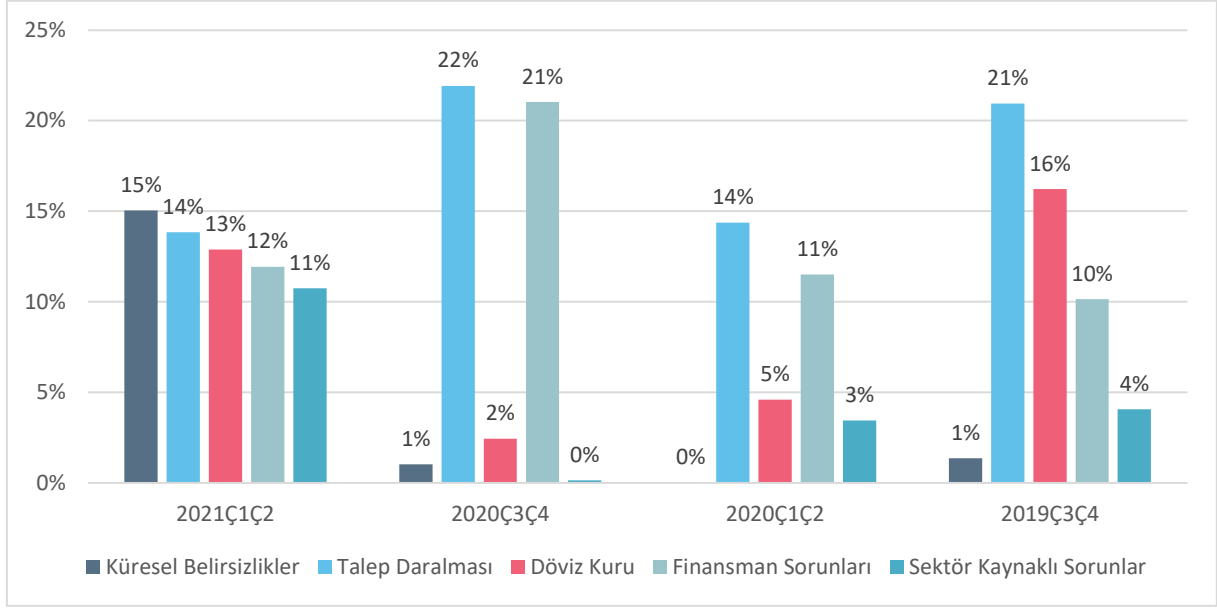
Talep Daralması: Maliyetlerin artması dolayısıyla tüketiciye sunulan ürünlerin fiyatlarındaki artışa karşılık gelirdeki azalmanın talepte daralmaya neden olduğu konusu sıklıkla dile getirilmiştir. Gelirin arttırılması ve maliyetlerin düşürülmesini sağlayacak millileştirme adımlarının atılması tavsiye edilmiştir.

Döviz Kuru: Döviz kurlarının dalgalanması neticesinde ithal ürünlerin maliyetinin artması ve kur riskiyle stoklamada sıkıntılar çıkması sorunları listelenmiştir. Döviz kurlarına bakılarak TL lehine olan para politikalarının uygulamasını ve kurlardaki oynaklığın giderilmesinin gerektiği ifade edilmiştir.

Finansman Sorunları: Kredi faizlerinin artışı, nakit sıkıntısı ve öz kaynağın yetersizliği firmaların genel problemi haline gelmiştir. Finansman giderlerinin düşürülmesi için dövizle borçlanmanın azaltılması, devletin sağlayacağı finansman destekleri, faiz oranlarının düşürülmesi ve vadelerin sürelerinin değiştirilmesi önerilmiştir.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Salgın sürecinde devam eden kısıtlamaların bazı sektörlerdeki faaliyetlerin durma noktasına gelmesine sebep olduğu ifade edilmiştir. Salgın sürecindeki kısıtlamaların aşamalı olarak kaldırılması ve güvenli ortamların oluşturulması istenmiştir.

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

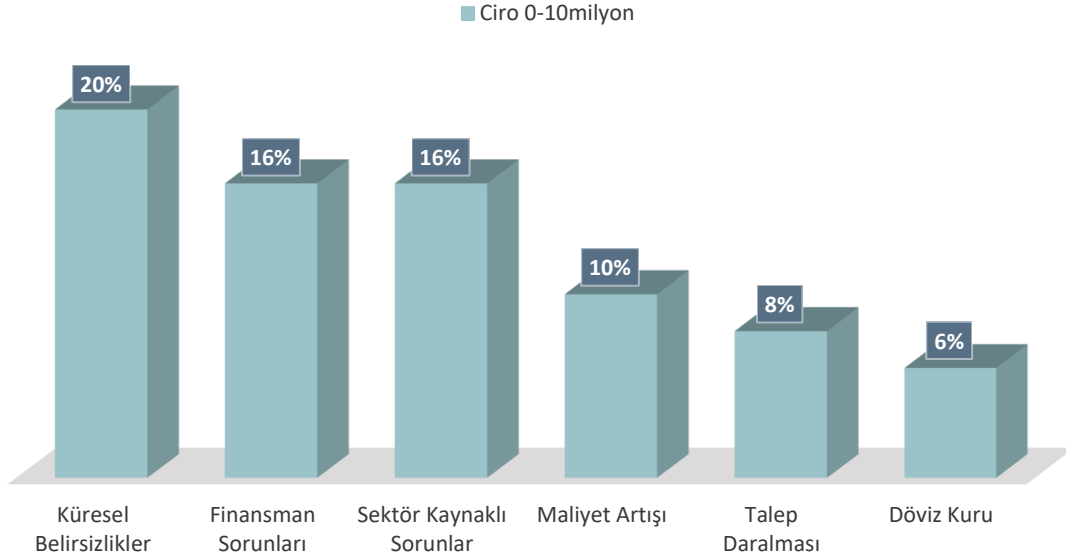

Şekil 2. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

2. CİRO DÜZEYİNE GÖRE FİRMALARIN SORUN VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

2.1. Küçük Ölçekli Firmalar “0-10 Milyon TL”

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde küçük ölçekli; “0-10 Milyon TL” ciro düzeyine sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri:

Şekil 3. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “0-10 Milyon TL” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunları

Küresel Belirsizlikler: Salgın dönemi dolayısıyla dünya genelinde yaşanan belirsizlik küçük ölçekli firmaları büyük ölçüde etkilediği ifade edilmiştir. Küresel belirsizliğin hem iç piyasada hem dış piyasada durgunluğa sebep olduğunu aktarılmıştır.

Finansman Sorunları: Firmalar kredi temininde yükselen faizler dolayısıyla sıkıntı çektiklerini belirtmiş çözümün ise düşük faizli kredide olacağını ifade etmişlerdir.

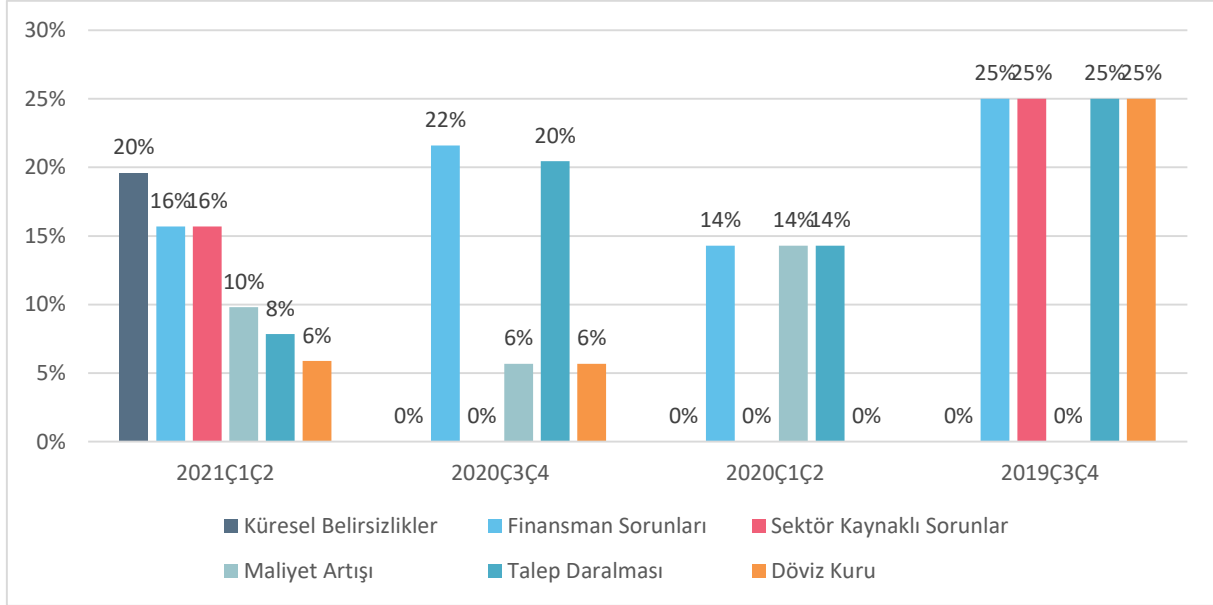
Sektör Kaynaklı Sorunlar: Pandeminin etkisi sektörel bazda firmaları farklı boyutlarda etkilemiştir. Bazı sektörlerin pandemi sürecinde alınan tedbirler dolayısıyla diğer sektörlerle oranla fazla sıkıntının yaşadığı görülmektedir. Bu sorunların genelini salgın dönemi kısıtlamaları ve üretim bandındaki aksamalar oluşturmuştur.

Maliyet Artışı: Dövizle bağlı olan girdi maliyetlerinin artışına istinaden maliyetlerin artışı firmalar için zorlayıcı olmuştur. Kurdaki dalgalanmanın doğru müdahalelerle durdurulması önerilmiştir.

Talep Daralması: Salgın süreci boyunca talep tarafından daralmaların devam ettiği ifade edilmiştir.

Döviz Kuru: Döviz kurunun yukarıya doğru kayışı firmaları olumsuz anlamda etkilemiştir. Dövizin belirli bir aralıkta seyretmesi ve istikrara kavuşturulması istenmiştir.

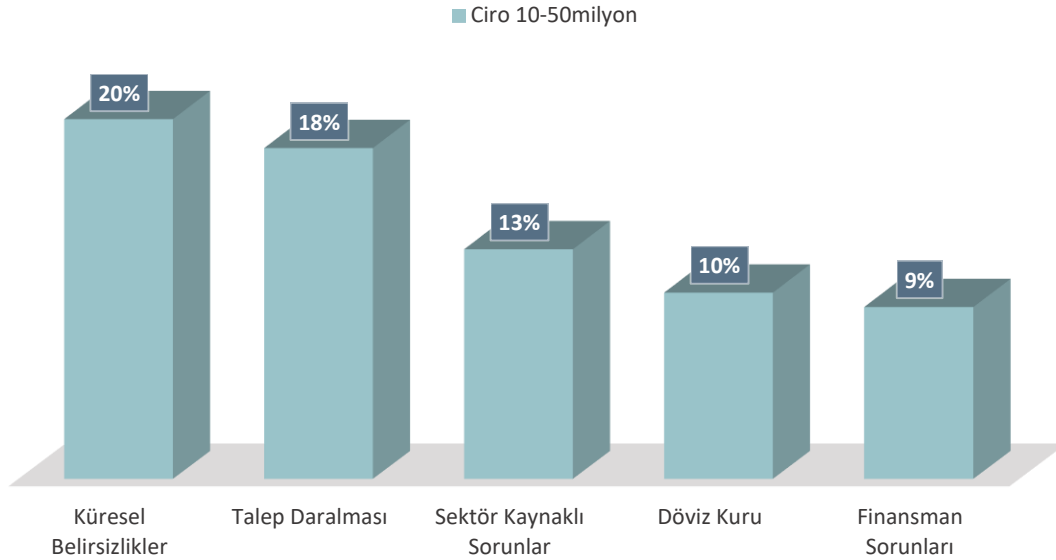
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde küçük ölçekli; “0-10 Milyon TL” ciro düzeyine sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 4. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “0-10 Milyon TL” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

2.2. Orta Ölçekli Firmalar “10 – 50 Milyon TL”

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde orta ölçekli; “10-50 Milyon TL” ciro düzeyine sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri:

Şekil 5. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “10-50 Milyon TL” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunları

Küresel Belirsizlikler: Pandemi sürecinin ne kadar süreceğinin bilinmemesinin akabinde dünya genelinde yaşanan ekonomik durgunluğun firmalara yansıdığı belirtilmiştir. Bu süreçte alınan

tedbirlerin daha detaylı anlatımlarının yapılması ve dünya genelinde yapılacak bir aşılama sürecinin başlatılması gerektiği söylenmiştir.

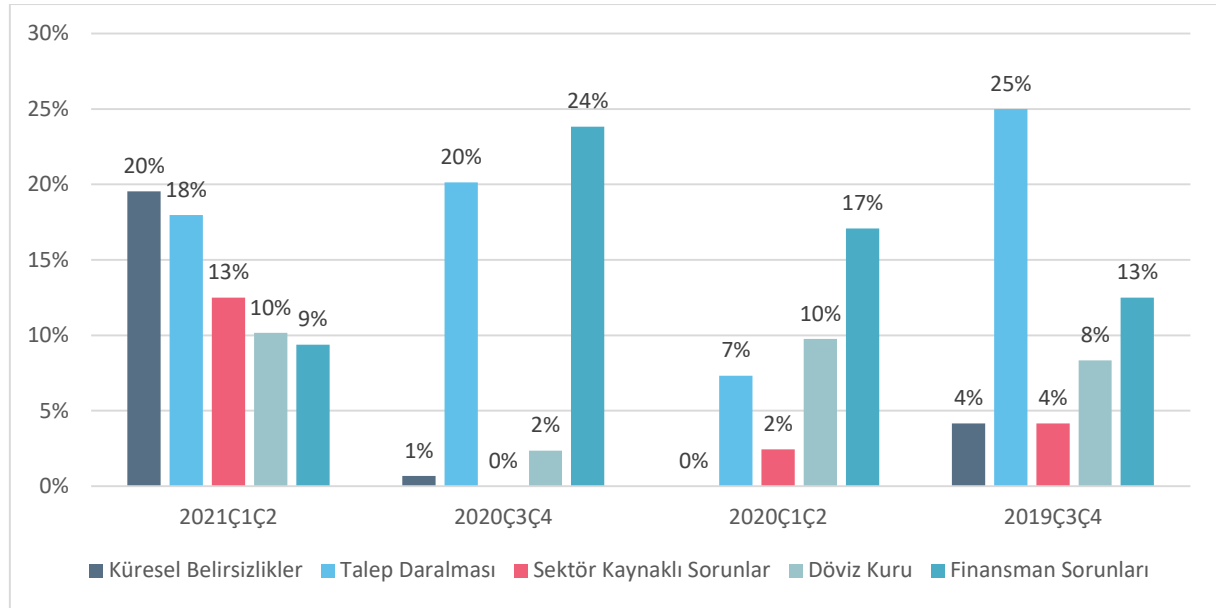
Talep Daralması: Pandemi süreci boyunca bireylerin değişen alım hareketleri neticesinde talep tarafında oldukça düşüş olduğu ifade edilmiştir. Alım gücünün düşmesi sebebiyle talepteki daralmanın firmaları oldukça etkileyeceği belirtilmiştir. Tasarruf ve tedbir planlarının olabildiğince çabuk hayata geçirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Sektörel faaliyetler pandemi tedbirleri sebebiyle yavaşlamıştır ve pandemi sürecine dair alınan tedbirlerin aşamalı olarak kaldırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Döviz Kuru: Ekonomide yaşanan belirsizlikler ve dalgalanmaların döviz kuruna direkt olarak yansıdığı buna istinaden ithal ürünlerin alım-satımında krizler yaşandığı belirtilmiştir. İç talepten ziyade dış talebin artırılması ve döviz kurunda istikrarın sağlanması önerilmiştir.

Finansman Sorunları: Kârların düşmesine karşılık finansman maliyetlerinin yükselmesi firmaların mutabık olduğu bir sorun haline gelmiştir. Devlet desteği ile daha düşük faizli kredilerin sağlanması ise çözüm önerisi olarak sunulmuştur.

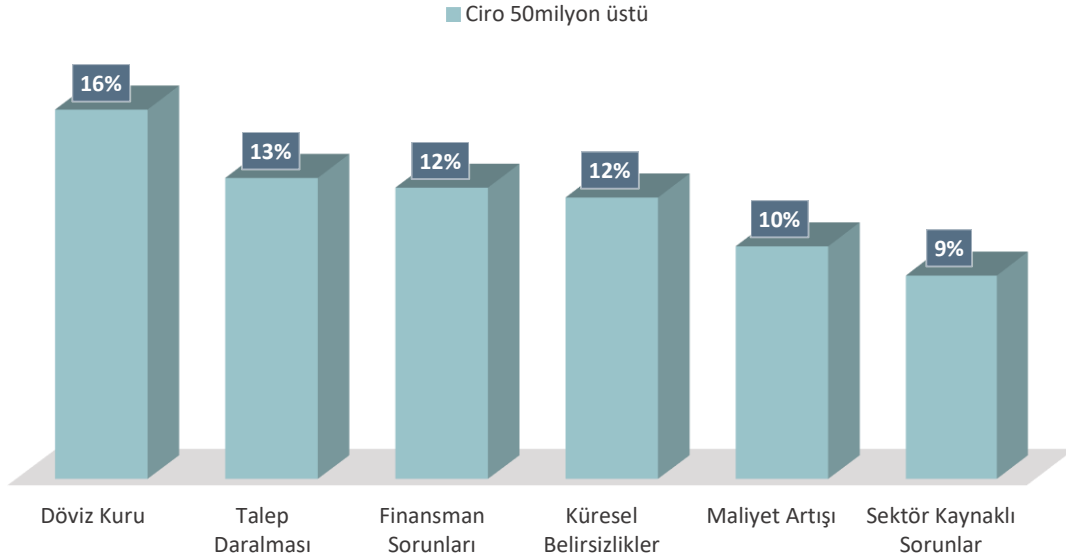
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde orta ölçekli; “10-50 Milyon TL”, ciro düzeyine sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 6. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “10-50 Milyon TL” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

2.3. Büyük Ölçekli Firmalar “50 Milyon TL”

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde büyük ölçekli; “50 milyon TL üstü” ciro düzeyine sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri:

Şekil 7. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50 milyon TL üstü” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunları

Döviz Kuru: Döviz kurlarının stabilize olmaktan uzak oluşu piyasadaki durgunluğun sebebi olarak gösterilmiştir. Çözüm önerisi olarak dalgalanmaya meyilli olan kurun istikrarını sağlamak için uygulanan politikaların yeniden gözden geçirilmesi önerilmiştir.

Talep Daralması: Özellikle yurt dışından gelen taleplerin azalması sebebiyle piyasanın canlılığını yitirdiği ifade edilmektedir. Pandemi sürecinin bitişinin ardından talep sorunun ortadan kalkacağına inanıldığı ifade edilmiştir.

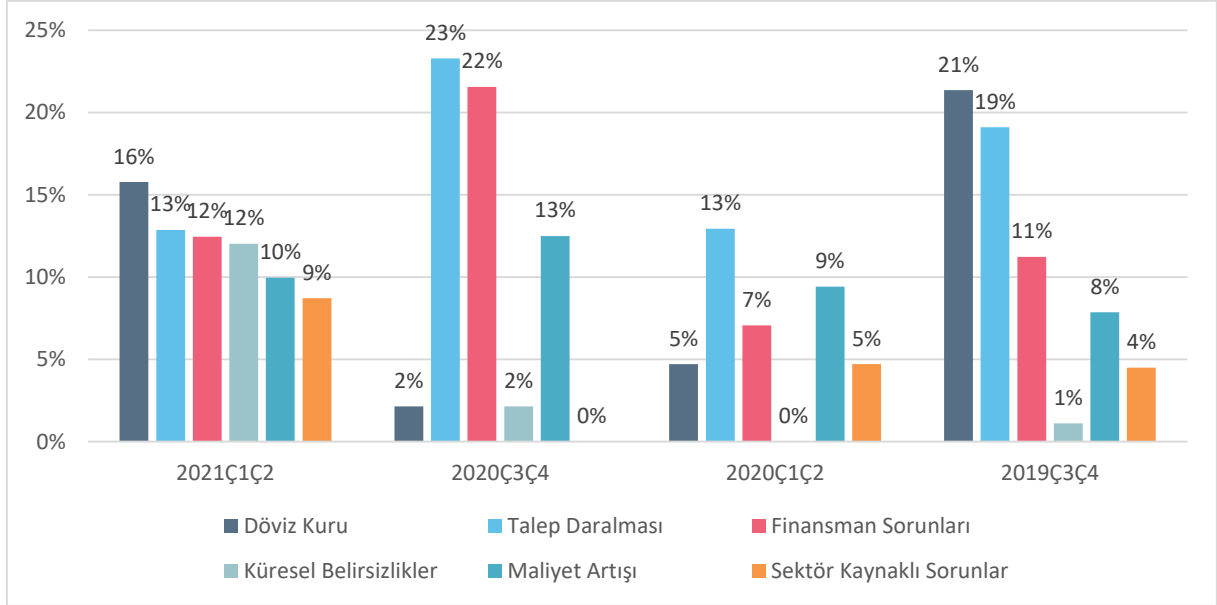
Finansman Sorunları: Yüksek faizli krediler kullanılmasıyla finansman maliyetlerinin arttığı ve daha uygun faizli kredilerin sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

Küresel Belirsizlikler: Salgın etkisinin halen devam etmesi ve bitişinin öngörülebilir olmaması firmaların sorunlar listesinde yer almış ve bu sürecin sona erişimin ardından piyasaların iyi yönde etkilerle karşılaşacağı ifade edilmiştir.

Maliyet Artışı: Girdi maliyetlerinin özellikle dövizle bağlı olması ve kurda yaşanan dalgalanmalar bu sorunun en önemli kaynağı olarak görülmüştür. Finansal desteğin sağlanması ve genel ekonomik iyileşmenin sağlanmasının bu sorunun önüne geçeceği belirtilmiştir.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Salgın sürecinde alınan önlemler sektörel anlamda açmazlara sebep olmuştur. Sektörlerde kullanılan ürünlerin yerileştirme çabalarının hızlanması istenmiştir.

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde büyük ölçekli; “50 Milyon TL Üstü”, ciro düzeyine sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

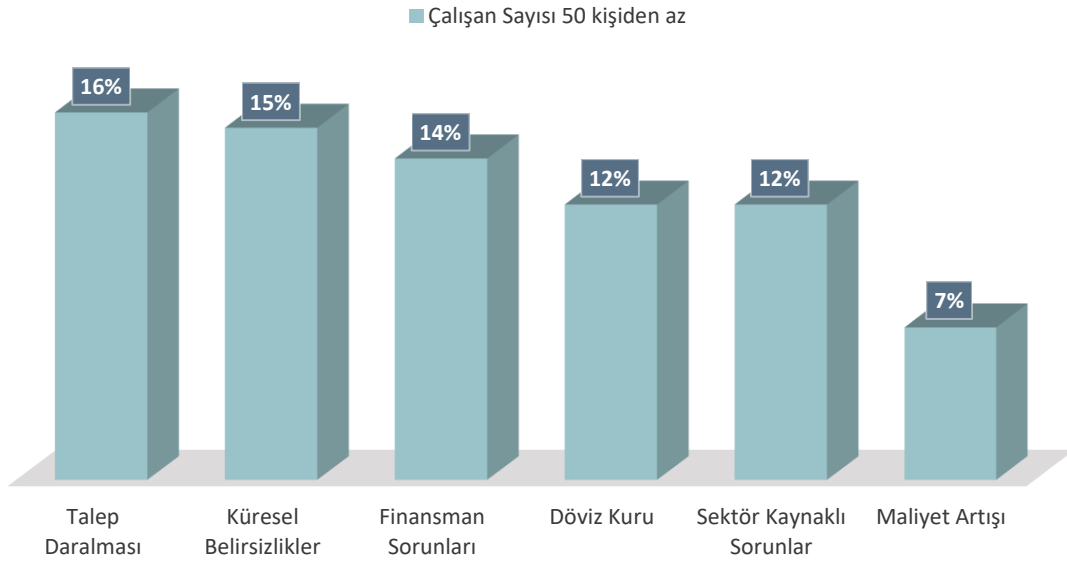

Şekil 8. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50 milyon TL üstü” Ciro Düzeyine Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

3. FİRMALARIN ÇALIŞAN SAYISINA GÖRE BEKLENTİLERİ

3.1. Küçük Ölçekli Firmalar “50 kişiden az”

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde küçük ölçekli; “50 kişiden az” çalışana sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri:

Şekil 9. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50 kişiden az” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunları

Talep Daralması: Alım gücünün düşmesi neticesinde talebin daraldığı ifade edilmiş ve sorunun çözümü olarak uygulanacak ekonomi politikalarının gelirlerin arttırılması yönünde tasarlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Küresel Belirsizlikler: Piyasanın hareketliliğinin azalmasının en önemli sebebi olarak küresel belirsizlik gösterilmiştir. Salgın sürecinin aşamalı olarak ortadan kaldırılması gerektiği ifade edilmiştir.

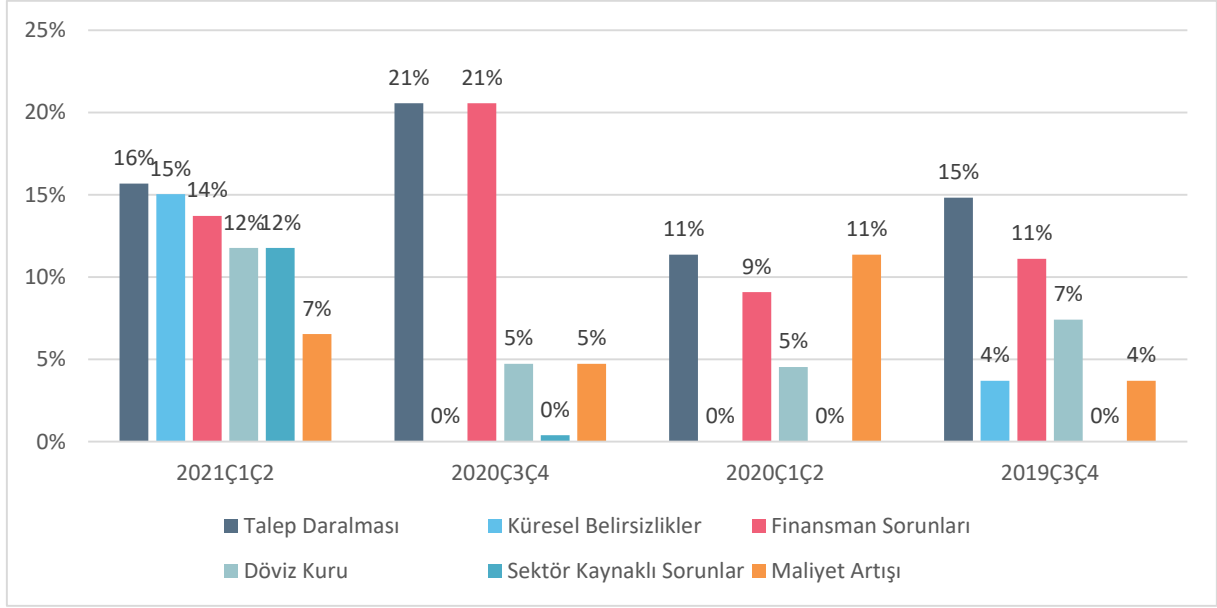
Finansman Sorunları: Finansman maliyetlerinin artışı firmalar için sorun olmakla birlikte uygun faizli kredilerin verilmesi, sorunun ortadan kaldırılması için çözüm olarak önerilmiştir.

Döviz Kuru: Dalgalandıran kur dolayısıyla satışlarda ve alımlarda sarkmaların meydana geldiği ifade edilmiştir.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Salgın süreci boyunca alınan önlemler dolayısıyla sektörel bazda sorunlar gelmiştir. Pandemi dolayısıyla alınan önlemlerin kademeli olarak azaltılması sektörel sorunların çözülmesi için öneri olarak sunulmuştur.

Maliyet Artışı: Girdi ve stok maliyetlerindeki artış firmaların en çok dile getirdiği ortak sorundur. Döviz kurlarının stabilize edilmesiyle stok maliyetlerinin düşürülmesi firmaları yüksek maliyet sıkıntısından kurtulacağı öne sürülmüştür.

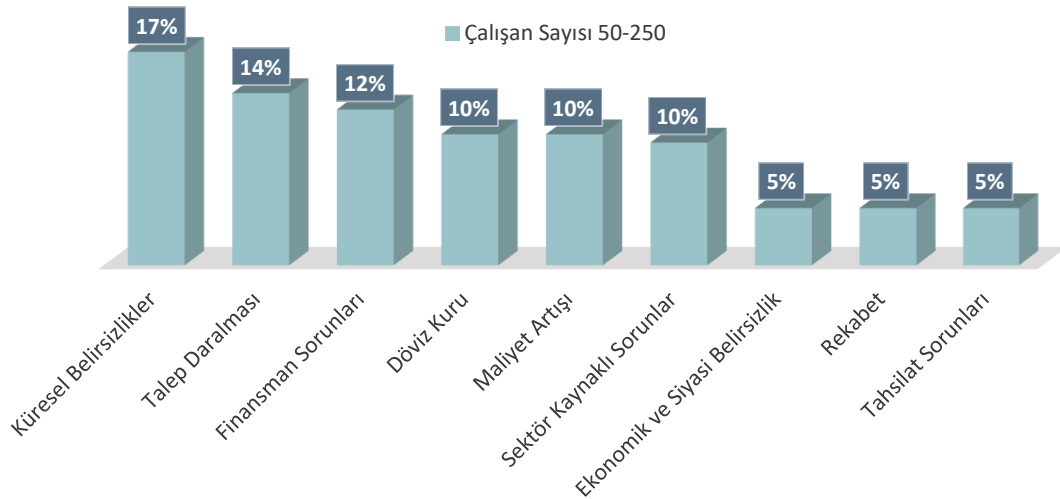
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde küçük ölçekli; “50 kişiden az” ciro düzeyine sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 10. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50 kişiden az” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırması

3.2. Orta Ölçekli Firmalar “50-250 kişi”

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde orta ölçekli; “50-250 kişi” çalışana sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri:

Şekil 11. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50-250 kişi” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunları

Küresel Belirsizlikler: Dünya ekonomisinde yaşanan durgunluğun sebebi olan pandemiyle gelen uzun süreli belirsizlik firmaların sıkıntılar yaşamasına sebep olmuştur.

Talep Daralması: Yurt içi ve yurt dışı taleplerinde derin bir daralmanın yaşandığı belirtilmiştir. Salgın sürecinin bitişinin ardından talep yanından bir artışa istinaden arzın da artacağı aktarılmıştır.

Finansman Sorunları: Finansman temininin geçen zaman içerisinde giderek güçleşmesinin firmalar açısından sıkıntı yarattığı ifade edilmiştir. Taksit kısıtlamalarının gevşekleştirilmesi ve krediye daha kolay erişim gibi öneriler sunulmuştur.

Maliyet Artışı: Özellikle ithal mal girdisine ihtiyaç duyulan sektörlerde maliyetlerin döviz kurundaki hareketlilikler sebebiyle artması firmalar açısından sorun oluşturmıştır. İthal mal girdisine ihtiyaç duyulan sektörlerin millileştirme hareketlerine hız verilerek yerli üretimin artırılması çözüm önerisi olarak sunulmuştur.

Döviz Kuru: Döviz kurlarında yaşanan belirsizlik sebebiyle maliyet tarafında değişimlerin olmasına yol açtığı ifade edilmiştir. İstikrarlı bir ekonomi ortamının oluşturulması istenmiştir.

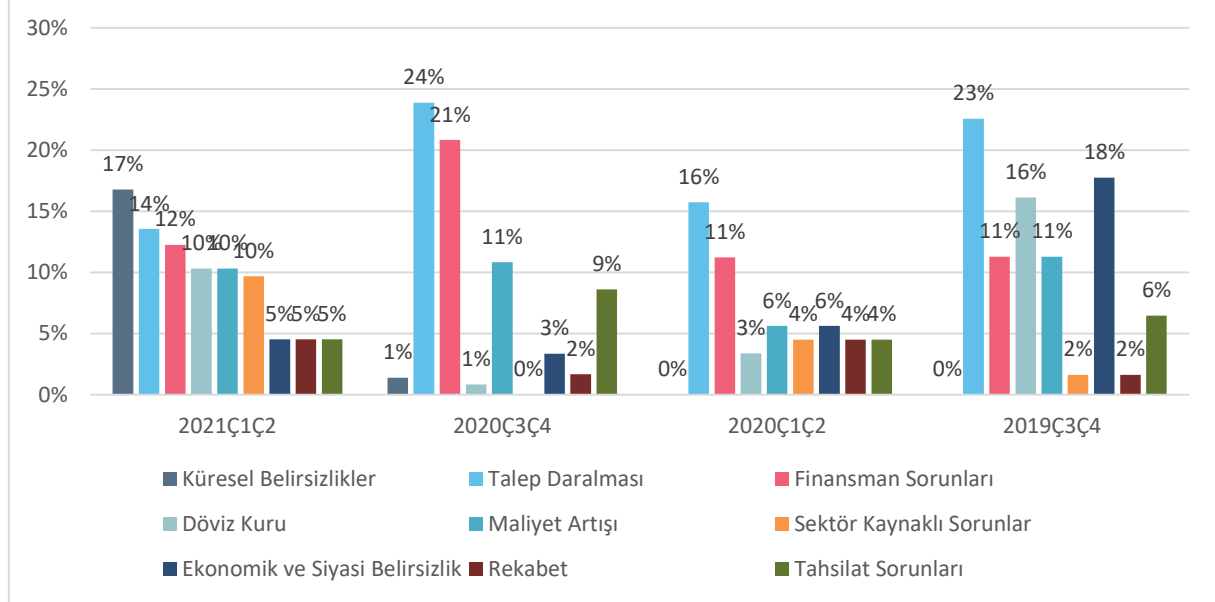
Sektör Kaynaklı Sorunlar: Salgın sebebiyle kısmen ya da hiç faaliyette bulunulamaması firmaları sektörel bazda farklı risklerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Ekonomik ve Siyasi Belirsizlik: Ekonomideki belirsizlik ve artan güven sıkıntıları ekonominin durgunlaşmasına sebep olmuştur. Kamu otoritelerinin yapısal anlamda düzenlemeler yapması ve bu kapsamda üretilen politikaların hayata geçirilebilir olması istenmiştir.

Tahsilat Sorunları: Tahsilat sürelerinin uzaması sebebiyle mecburi olarak alacakların bir kısmından vazgeçilmesi tahsilat sorununu ortaya çıkarmıştır.

Rekabet: Geleneksel üretim yöntemlerinin izlenmesi dolayısıyla küresel rekabette geriye düştüğü bildirilmiştir. Devlet tarafından gerekli teşviklerin firmalara verilmesi istenmiştir.

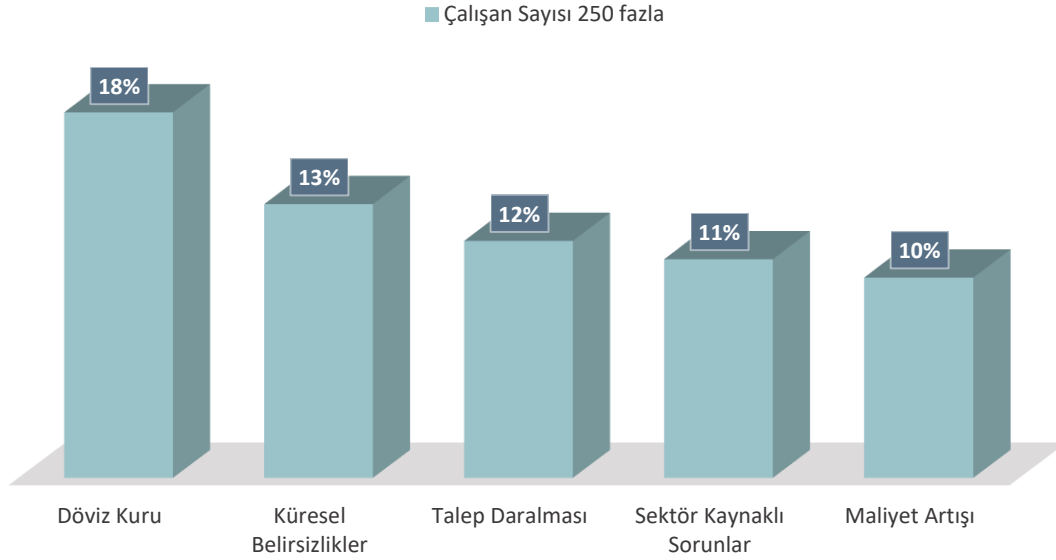
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde orta ölçekli; “50-250 kişi”, ciro düzeyine sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 12. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “50-250 kişi” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

3.3. Büyük Ölçekli Firmalar “250 kişiden fazla”

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde büyük ölçekli; “250 kişiden fazla” çalışana sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri:

Şekil 13. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “250 kişiden fazla” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunları

Döviz Kuru: Kurdaki ani dalgalanmalar sebebiyle firmalar kur riskinden korunmaya çalıştığını bu sebeple dövizle bağlı girdiler açısından sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sorunun çözümüne binaen sorumlu ekonomik birimlerin para politikalarını gözden geçirmesi önerilmiştir.

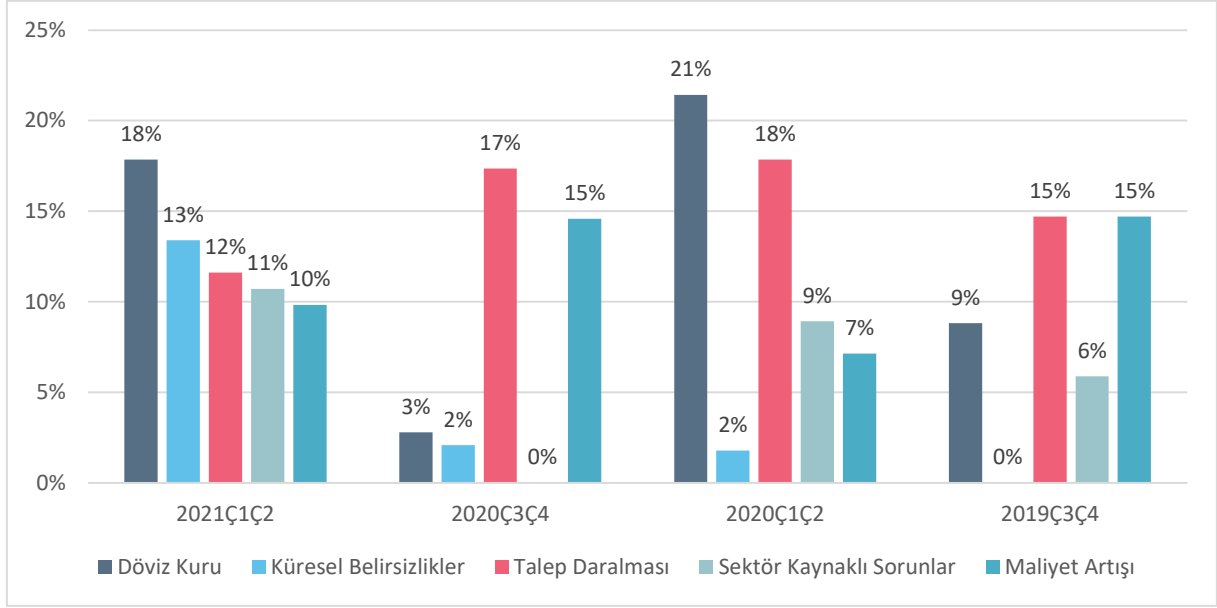
Küresel Belirsizlikler: Salgın sürecinin ne zaman sona ereceğinin bilinmiyor oluşunun piyasalarda endişe yarattığı belirtilmiştir. Ülkeler tarafından firmaları zedelenmesini en aza indireyecek önlemler alınarak küresel belirsizliklerin bir an önce ortadan kaldırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Talep Daralması: Hem yurt içi hem de yurt dışında yaşanan dönemsel talep düşüşleri firmaları zor süreçlerle yüzleşmek zorunda bırakmaktadır. Devlet tarafından yatırımların desteklenmesi ve pandemi sürecinin sona ermesi gerektiği ifade edilmiştir.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Bazı sektörlerdeki yüksek satış fiyatı artışları ve salgın süreci firmaları olumsuz manada etkilemiştir. Vergi indirimlerinin sağlanarak ürünlerin hem tüketiciler hem de üreticiler açısından faydalı olacağı öne sürülmüştür.

Maliyet Artışı: Girdi maliyetlerinin dövizle bağlı olması sebebiyle sıkıntılar yaşandığı ifade edilmiştir. Kurda istikrar sağlanması önerilmiştir.

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde büyük ölçekli; “250 kişiden fazla”, ciro düzeyine sahip firmaların sorun ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

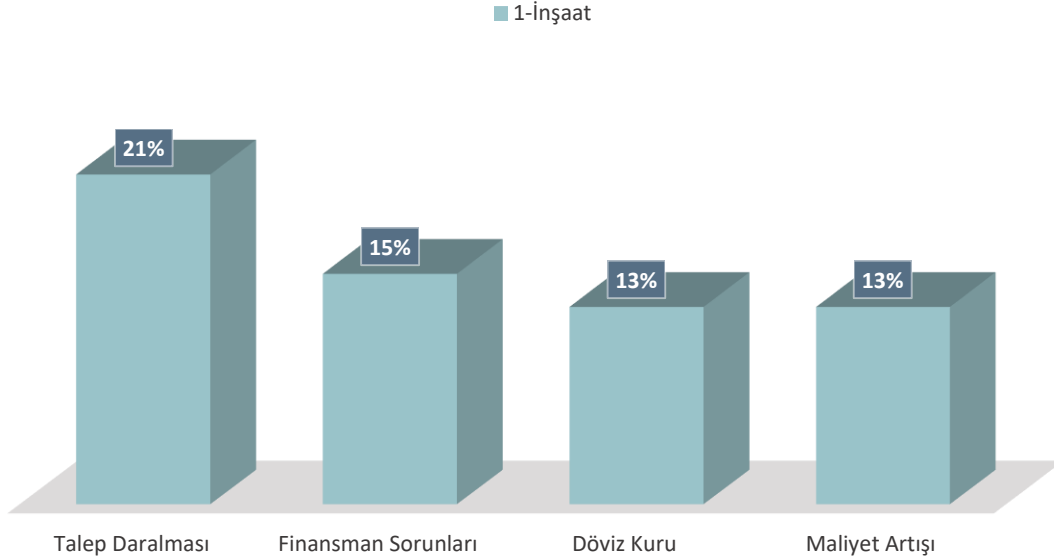

Şekil 14. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki “250 kişiden fazla” Çalışana Sahip Firmaların Başlıca Sorunlarının Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4. SEKTÖRLERE GÖRE SORUN VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

4.1. İnşaat Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde İnşaat sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

Şekil 15. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki İnşaat Sektöründe Başlıca Sorunlar

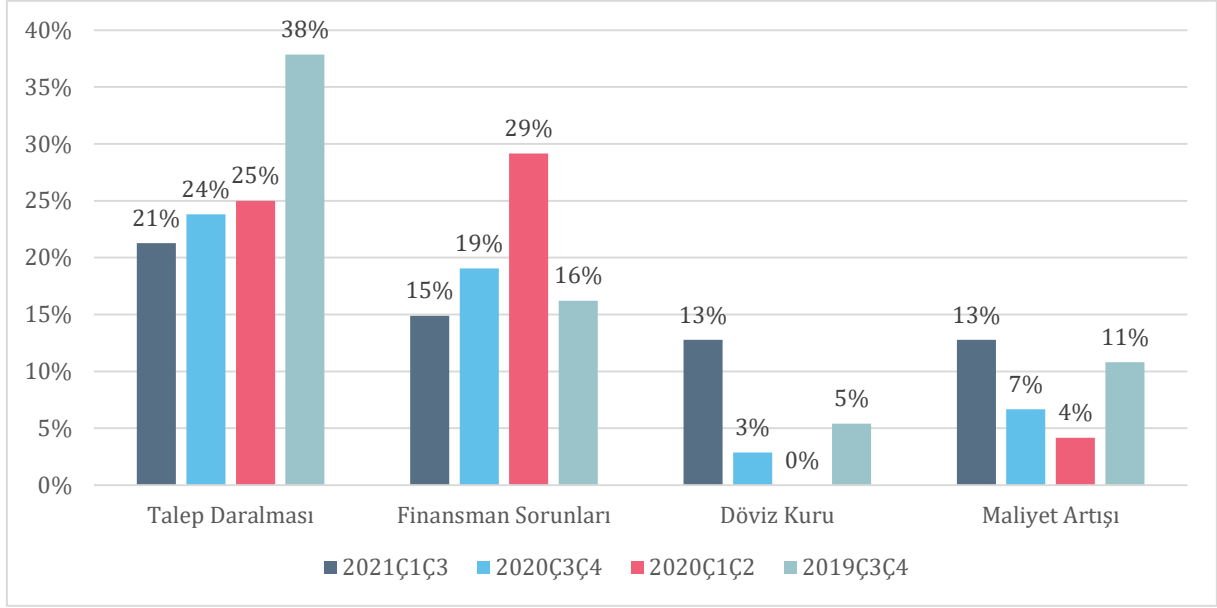
Talep Daralması: Tüketicinin değişen harcama alışkanlıkları, salgın sürecinin devam etmesi ve gelirlerin azalmasına bağlı olarak talep daralması yaşandığı ifade edilmiştir. Devlet tarafından yapılacak yatırımlarla gelirin artırılması gibi uygun politikalar oluşturularak talep yatırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Finansman Sorunları: Nakit sıkıntılarının yaşanması akabinde kredi faizlerinin oldukça yüksek olmasının firmalar için sorun haline geldiği ifade edilmiştir. Uzun vadeli ve düşük faizli kredilerin sağlanması halinde sektörde canlanma olacağı beklendiği ifade edilmiştir.

Döviz Kuru: Döviz kurlarının dalgalı seyretmesi sektörü olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Dış talebin artırılması yoluyla döviz kurunun dengelenmesi, uluslararası ilişkilerde uygun dengelenmelerin sağlanması ve kurların stabil hale getirilmesi çözüm önerisi olarak öne sürülmüştür.

Maliyet Artışı: İnşaat yapı malzemelerinin ve tanıtım maliyetlerinin artması sektördeki firmaları zorlamaktadır. Öz kaynakların güçlendirilmesi ve tüketicilerin gelirlerini arttıracak politikaların izlenmesi önerilmiştir.

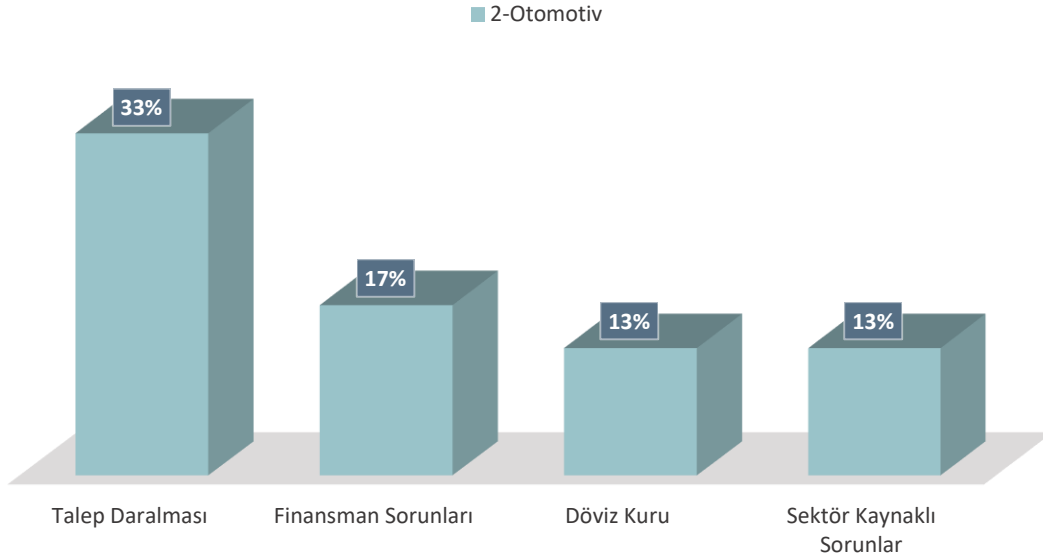
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde inşaat sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 16. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki İnşaat Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.2. Otomotiv Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde otomotiv sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

Şekil 17. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Otomotiv Sektöründe Başlıca Sorunlar

Talep Daralması: Pandemi nedeniyle piyasa durgunlaşmış ve alıcıların gelirlerinin daralması taleplerinin azalmasına sebep olmuştur.

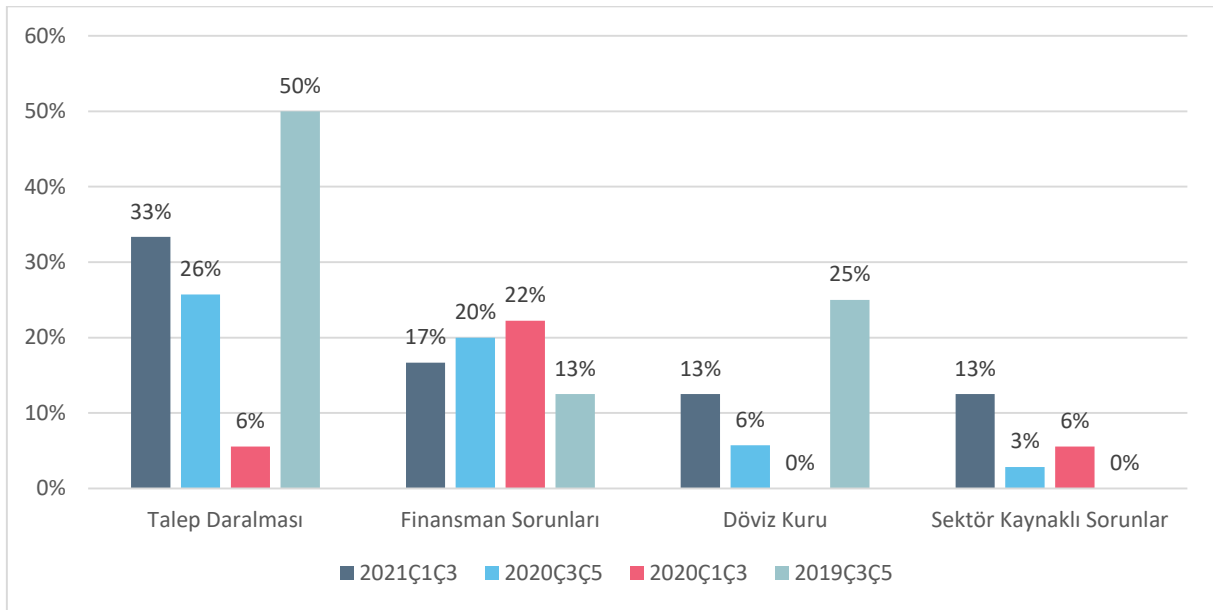
Finansman Sorunları: Finansman yükünün kredi faizlerinin artışına dolayısıyla da satış fiyatlarına etki ettiği ifade edilmiştir. Satış fiyatlarının yükselmesine rağmen kâr marjlarının düşme eğiliminde olduğu

ifade edilmiştir. Kredi faizlerinin düşürülmesi ve krediye erişimin kolaylaştırılarak vadelerin uzatılmasının sektör açısından olumlu sonuçlar getireceği öngörülmüştür.

Döviz Kuru: Sektörde satışa sunulan ürünlerinin çoğunun ithal ürün olması nedeniyle döviz kurlarında meydana gelen dalgalanmaların kâr ya da zarar yönlü direkt etkisini gösterdiği ifade edilmiştir. Üretimin millileştirilmesine yönelik adımlar atılması sektörün bu sorunu aşabilmesi için önceliklendirilmiştir.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Otomotiv sektörünün üzerindeki vergi yükü sebebiyle tüketiciye yansıyan satış fiyatının yükselmesi bununla birlikte salgın sürecinde araç üretiminin düşmesi sektörün sorunları olarak listelenmiştir. Vergi oranlarının düşürülmesi ve üretim bandındaki millileştirme hareketlerinin devam etmesi çözüm önerisi olarak sunulmuştur.

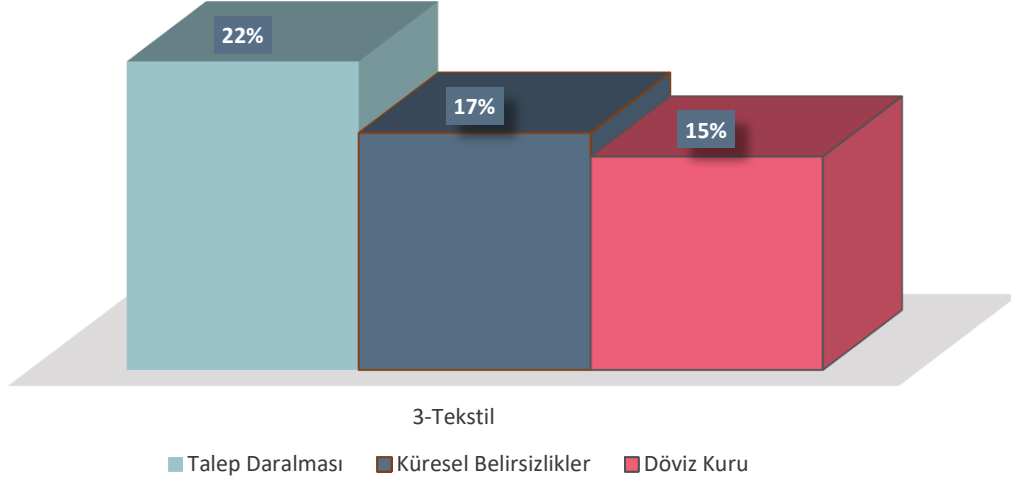
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde otomotiv sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 18. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Otomotiv Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.3. Tekstil Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde tekstil sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

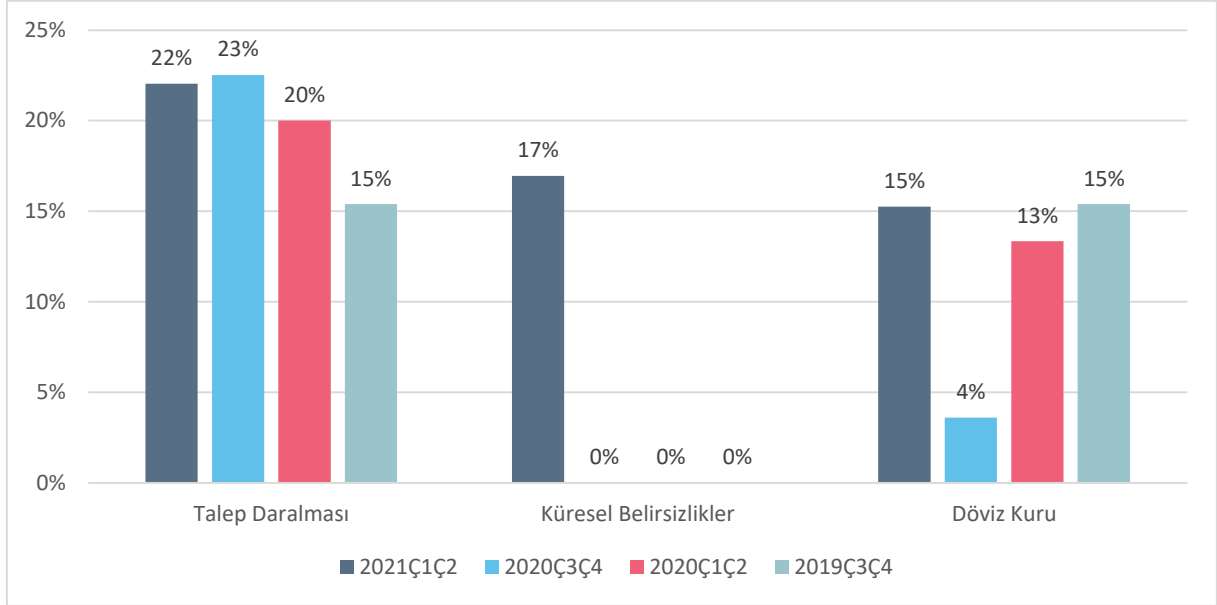
Şekil 19. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Tekstil Sektöründe Başlıca Sorunlar

Talep Daralması: Pandemi dolayısıyla özellikle yurt dışı taleplerinin azaldığı, yurt içinde de mağazaların uzun süre kapalı kalması ve çevrimiçi alışveriş adaptasyon zorlukları sektörü sıkıntıya sokmuştur. Tüketici taleplerinin artırılması için finansal desteğin sağlanması, teknolojik uyumluluğun artırılması ve salgının etkilerini azaltıcı önlemler alınması gibi öneriler sunulmuştur.

Küresel Belirsizlikler: Firmaların salgın döneminde talebin daralmasıyla üretimin azalması ve mağazaların kapalı kalması nedeniyle siparişlerin iptali sorunuyla sıkça karşılaştığı ifade edilmiştir. Salgın süreci bitene değin firmaların tasarruf oranlarını artırması önerilmiştir.

Döviz Kuru: Özellikle ihracata dönük ticari işler yürüten firmalarda dövizle bağlılık kurlarının dalgalanmalarına karşı çok duyarlı olmasına karşın dövizle uyumun gecikmeli olduğu ifade edilmiştir. Döviz kurunda istikrarın olması gerektiği belirtilmiştir.

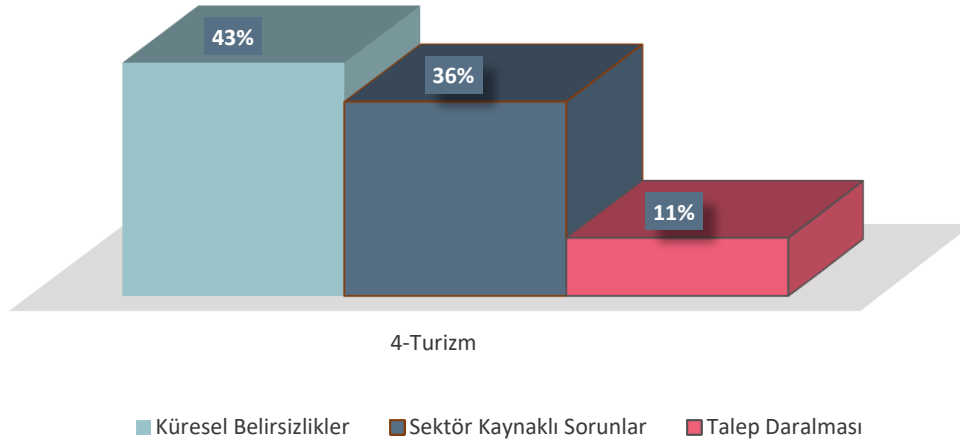
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde tekstil sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 20. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Tekstil Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Sektörler ile Karşılaştırılması

4.4. Turizm Sektörü

2021 1.ve 2. çeyrek döneminde turizm sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

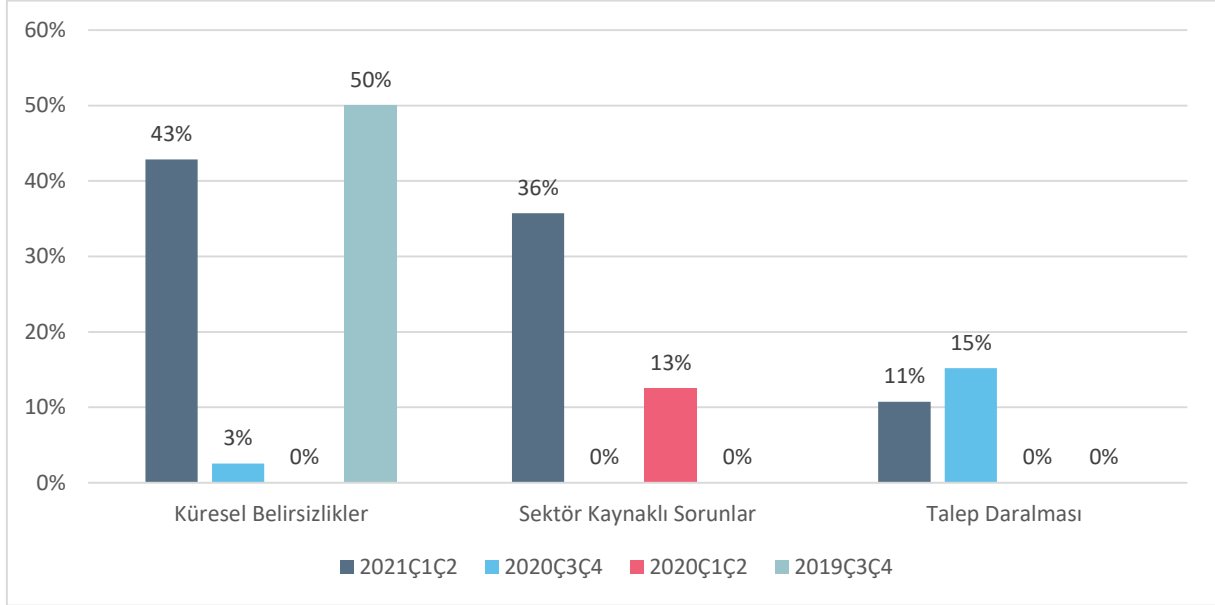
Şekil 21. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Turizm Sektöründe Başlıca Sorunlar

Küresel Belirsizlikler: Salgın sürecinde en çok etkilenen sektörlerden birisi olduğu ifade edilen turizm sektörü seyahat kısıtlamaları ve rezervasyon iptalleri gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. Salgının tedavisinde kullanılan aşılama işlemlerinin genele yayılması çözüm olarak sunulmuştur.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Seyahat sınırlamaları, rezervasyon iptalleri ve otel içlerindeki işletmelerin faaliyete geçememesi gibi sorunlar dile getirilmiştir. Pandemi sürecinde alınan tedbirlerin tanıtımının yapılması ve tesislerin faaliyetlerine devam etmesi istenmiştir.

Talep Daralmaları: Salgın sürecinin devam etmesi ve uluslararası seyahat kısıtlamalarının özellikle artmış olması sektör için sorunlara sebep olmuştur. Aşılama sürecinin hızlandırılarak dünya geneline yayılmasıyla talep daralmasının yaz aylarına doğru azalacağı ve sektörün eski haline kavuşacağına inanıldığı belirtilmiştir.

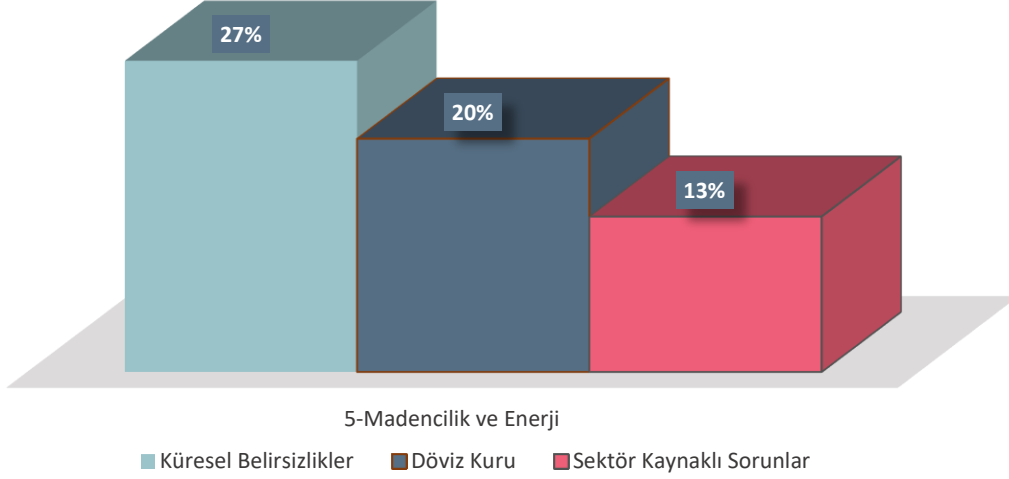
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde turizm sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 22. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Turizm Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.5. Madencilik ve Enerji Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde madencilik ve enerji sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

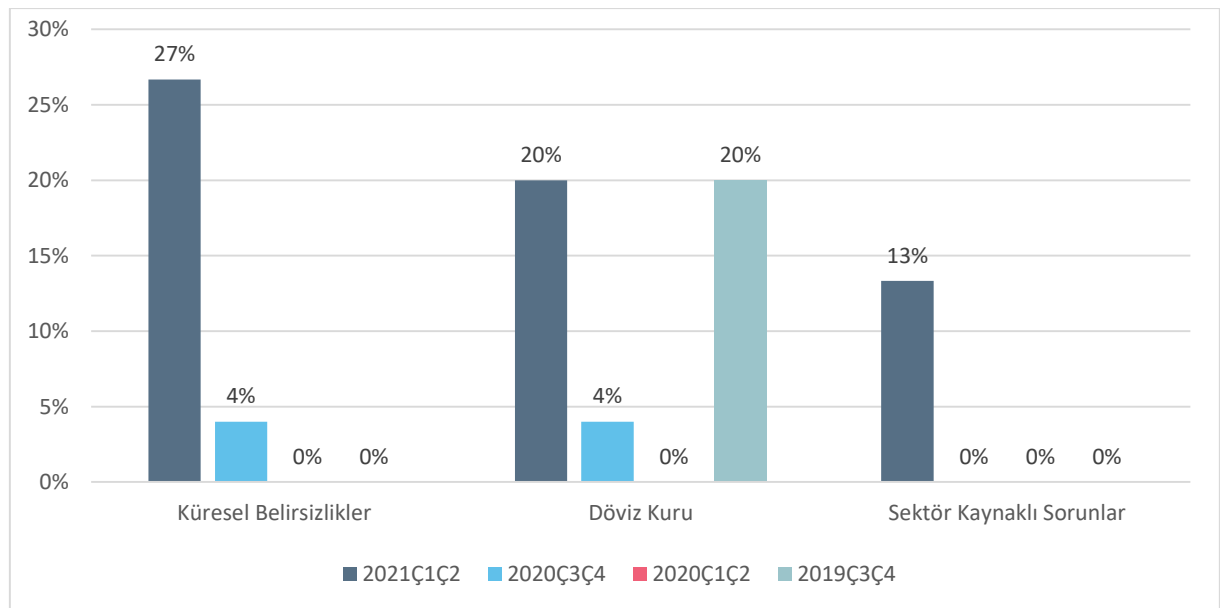
Şekil 23. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Madencilik ve Enerji Sektöründe Başlıca Sorunlar

Küresel Belirsizlikler: Pandemi sürecinin ne zaman biteceğinin bilinmemesi sektöre etki etmekle birlikte salgının kontrol altına alınması ile normale dönüşün hızlandırılması çözüm olarak sunulmuştur.

Döviz Kuru: Döviz kurunun yükselişte olması sektöre olumsuz etkilemektedir. Kur riskini azaltıcı önlemlerin alınması önerilmiştir.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Yurt içi ve yurt dışı ürün teminlerinde sıkıntı yaşanması ve kar marjlarının düşüklüğü sektörel sorunlar olarak anlatılmıştır. Piyasaya yapılan müdahalelerin yeniden değerlendirilmeye alınması ve Ar-Ge faaliyetlerinin sektörel olarak revize edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

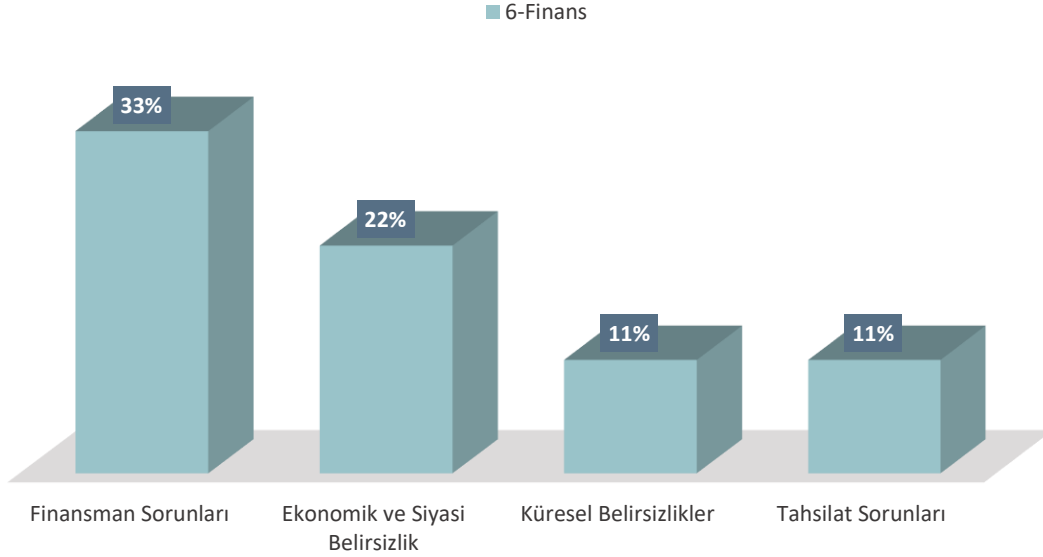
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde madencilik ve enerji sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 24. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Madencilik ve Enerji Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.6. Finans Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde finans sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

Şekil 25. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Finans Sektöründe Başlıca Sorunlar

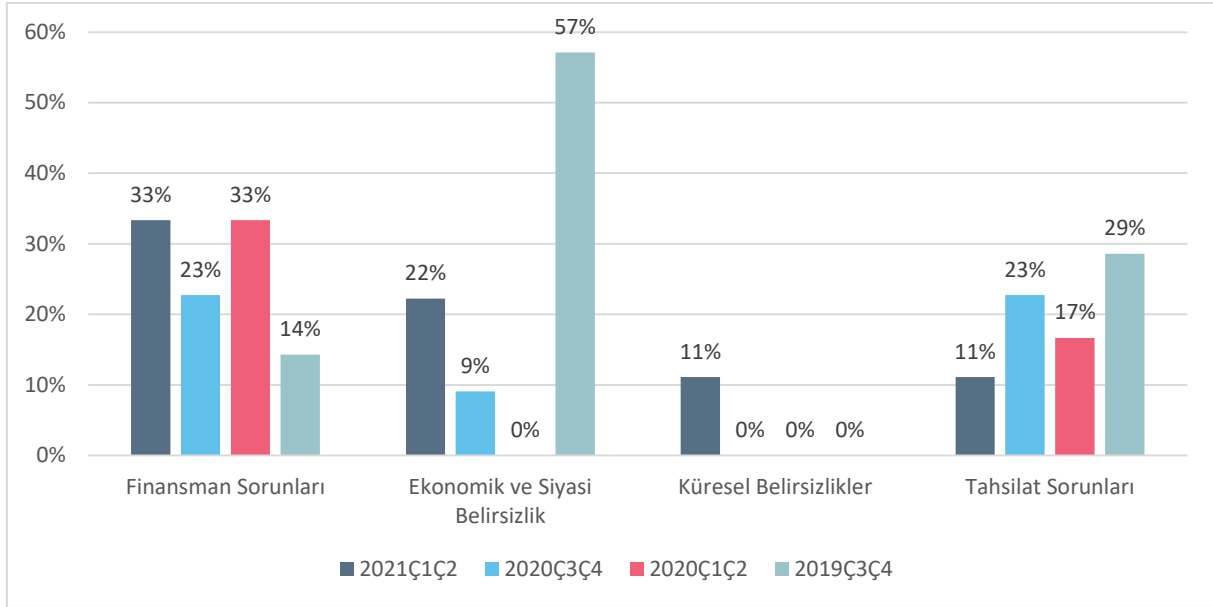
Finansman Sorunları: Yatırım hareketlerinin altın ve yabancı paraya yönelmesiyle mevduatların azalması ve kredi yapılandırılmalarının zorunlu hale gelmesi sorunlarıyla karşılaşılmıştır. Kredilerin kullanılması sürecinde daha dikkatli davranılması ve vade bozum kararlarında erken haber sistemi geliştirilmesi çözümleri sunulmuştur.

Ekonomik ve Siyasi Belirsizlik: Türkiye'nin makroekonomik değişkenlerindeki istikrarsızlık genel ekonomik görünümün daha kötüye gitme riskinin varlığı sektörde endişe uyandırmıştır. Ekonomiye olan güvenin artırılması, istikrarın sağlanmasına yönelik tedbirler ve hukuk güvencesinin sağlanması önerileri aktarılmıştır.

Küresel Belirsizlik: Pandemi sürecinde kredi ödemelerinde gecikmeler yaşandığı ifade edilmiştir. Salgına dair çözümler üretildikçe bu sıkıntının ortadan kalkacağına inanıldığı belirtilmiştir.

Tahsilat Sorunları: Alacakların tamamen tasfiyesi için faiz oranlarında zorunlu indirim yapılmak zorunda kalındığı anlatılmıştır. Kredi kullanılırken piyasa hareketliliğinin göz önünde bulundurulması ve eski normale dönüşün hızlandırılması gerektiği dile getirilmiştir.

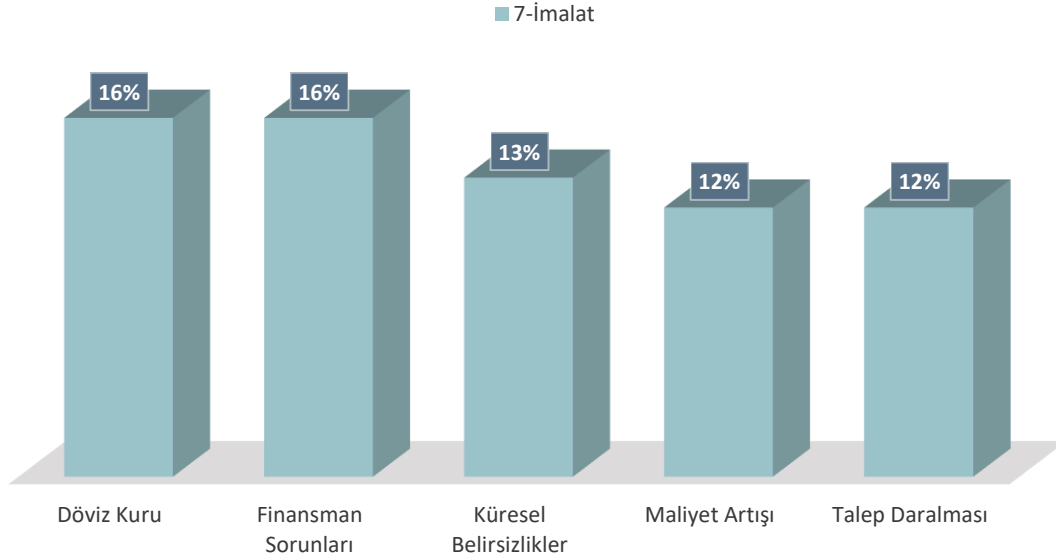
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde finans sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 26. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Finans Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.7. İmalat Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde imalat sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

Şekil 27. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki İmalat Sektöründe Başlıca Sorunlar

Döviz Kuru: Döviz kurlarındaki dalgalanma kur riskini ortaya çıkarmıştır ve ithal girdilerin yerli piyasaya sunulması esnasında satış fiyatları yükselmiştir. Bu soruna karşılık kur değişimine yönelik olarak sigorta sisteminin güçlendirilmesi ve ekonomik belirsizliğin giderilerek istikrarın sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

Finansman Sorunları: Öz sermayenin düşük olması ve kredi faizlerinin artma eğiliminde olması nedeniyle finansman giderlerinin yükselmesinin nedeni olarak belirlenmiştir. Finansman açıklarının öz

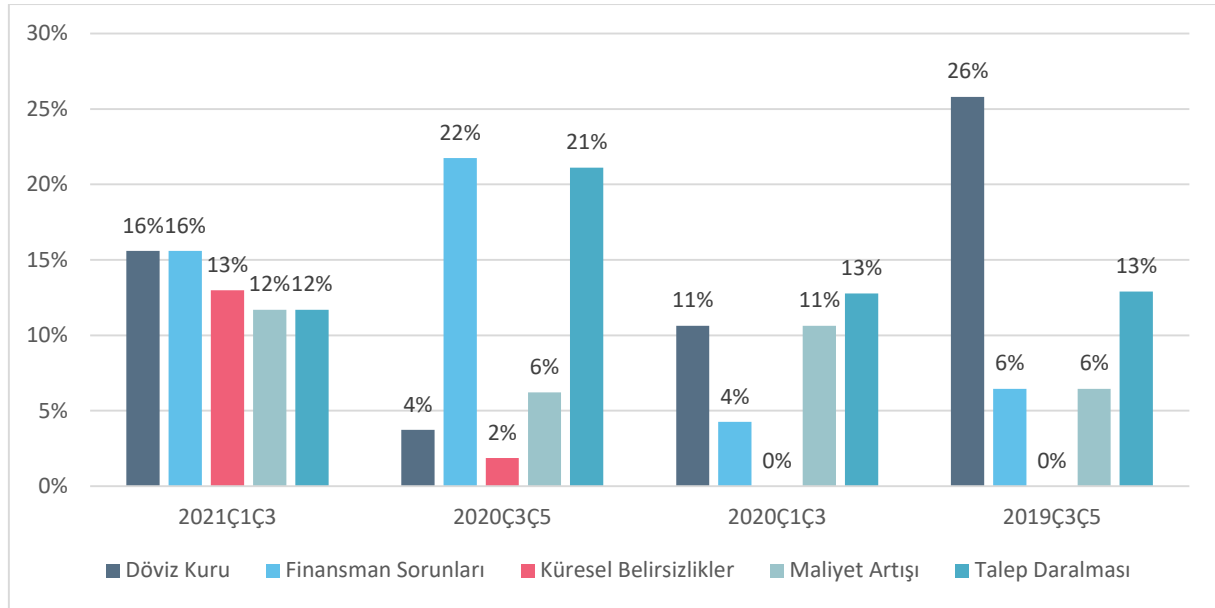
kaynak aktarımlarıyla giderilmesi ve sektöre vergi indirimi ve Ar-Ge desteklerinde devlet desteğinin sağlanması çözüm önerileri olarak sunulmuştur.

Küresel Belirsizlikler: Salgın sürecinde firmaların tam kapasitede çalışamamasıyla üretim bandında aksaklıkların çıkması ve belirsizliğin artması sebebiyle yatırımların durmasından kaynaklandığı ifade edilmiştir. Sektördeki bu sorunun çözülmesi için salgının çözüme kavuşturulması gerektiği ifade edilmiştir.

Maliyet Artışı: Lojistik maliyetlerinin artışıyla ithal ürünlerin aktarımında sıkıntılar yaşanmıştır ve bu artışa istinaden kapasite ve çalışan primlerinin düşüklüğü gibi sorunlarla karşılaşmıştır. İthal edilen ürünlerin ikamesinin sağlanacak şekilde yerli üretimin artırılması, vergilerin düşürülmesi ve üretimi arttırmaya yönelik uygun ekonomi uygulamalarının kamu otoritesi tarafından hayata geçirilmesi istenmiştir.

Talep Daralması: Hem yurt içi hem yurt dışı talebinin azalması sektördeki firmaları zor duruma sokmuştur. Salgın durumunun ortadan kalkmasıyla talebin yeniden artacağına dair beklentinin olduğu ifade edilmiştir.

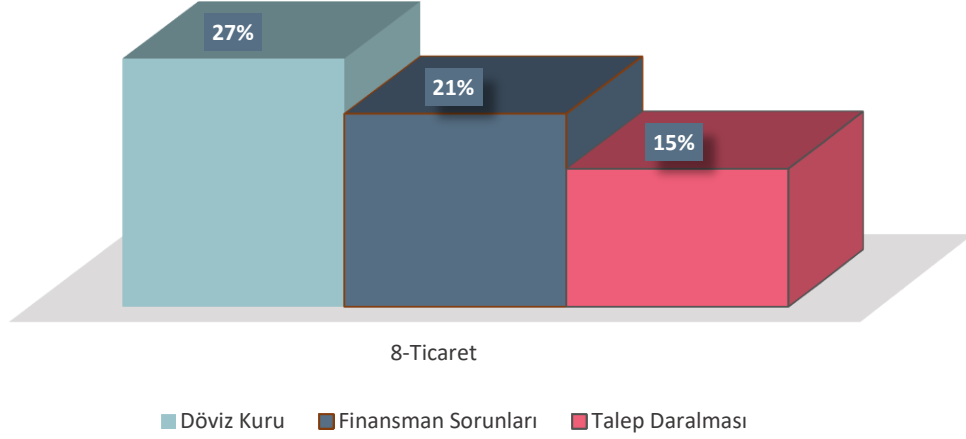
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde İmalat sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 28. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki İmalat Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.8. Ticaret Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde ticaret sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

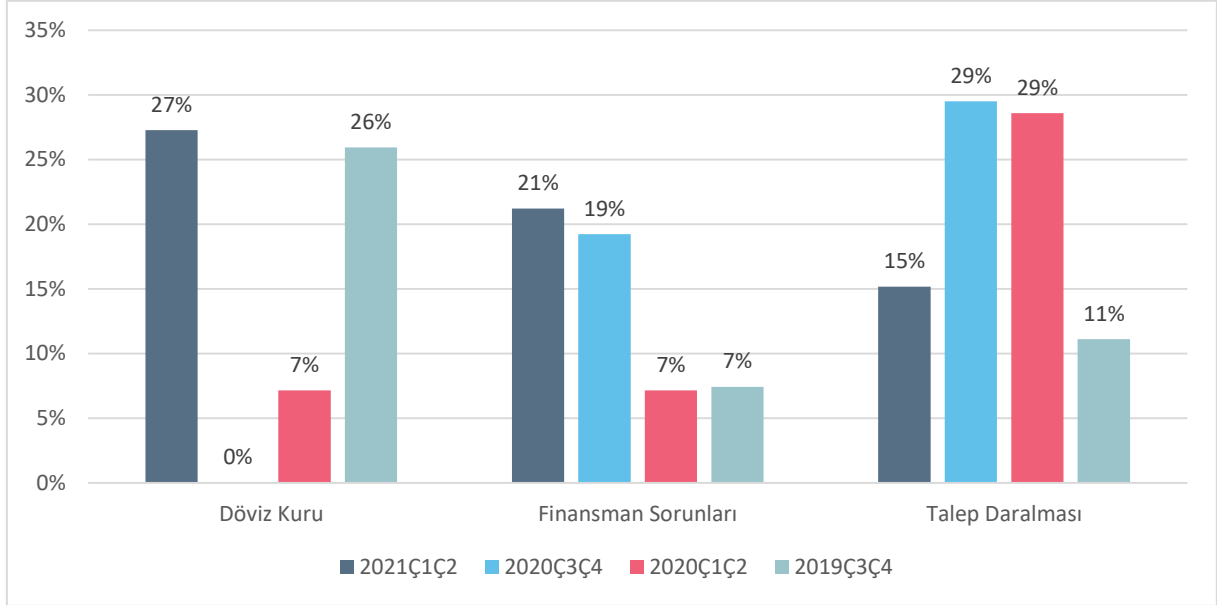
Şekil 29. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Ticaret Sektöründe Başlıca Sorunlar

Döviz Kuru: Döviz kurlarının ani ve hızlı dalgalanmalara müsait oluşu ekonominin genel seyrini görmeyi güçleştirdiğine sebep olduğu ifade edilmiştir. Kurda istikrarın sağlanmasıyla firmaların geleceğe yönelik daha doğru adımlar atılabileceği yönünde görüşler sunulmuştur.

Finansman Sorunları: Faizlerin yükselişi ve vadelerin kısa olması gibi sebepler finansmanı ulaşımı zorlaştırmaktadır. Bu sebeplerin sonucu olarak fiyatlamada sorunlar çıktığı belirtilmiştir. Finansmana erişimin kolaylaştırılması istenmiştir.

Talep Daralması: Salgın sürecinde maliyet artışlarının fiyat yükselmesine yansmasıyla talebin canlılığını yitirmesi sektör için önemli bir sorun niteliği taşımaktadır. Pandemi sürecinin bir an önce çözüme kavuşturulması, yeni üretim ve satış yöntemlerinin geliştirilmesi ve dijital satış sistemine uyumluluğun artırılması çözüm önerisi olarak sunulmuştur.

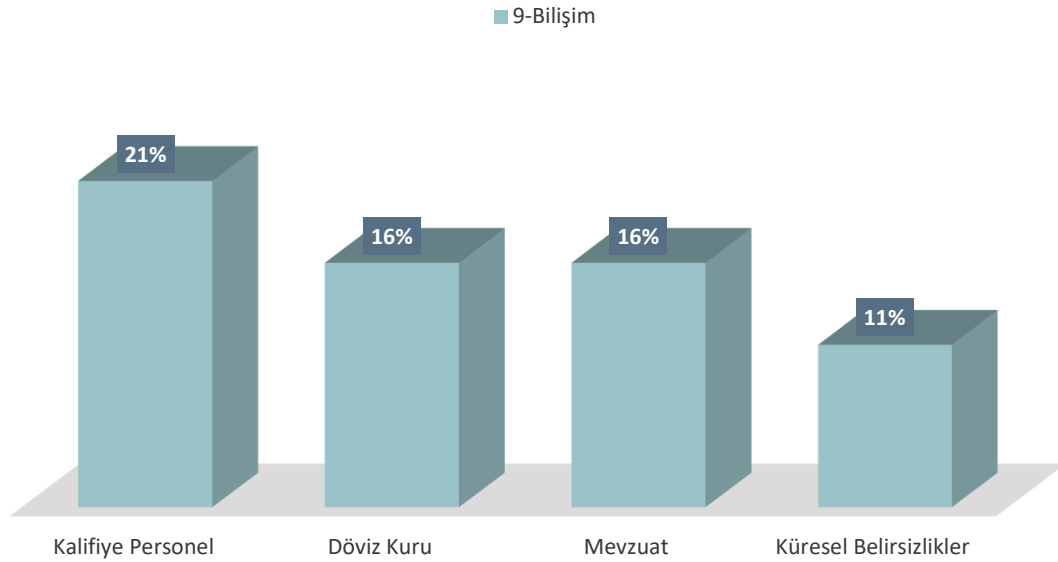
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde ticaret sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 30. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Ticaret Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.9. Bilişim Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde bilişim sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

Şekil 31. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Bilişim Sektöründe Başlıca Sorunlar

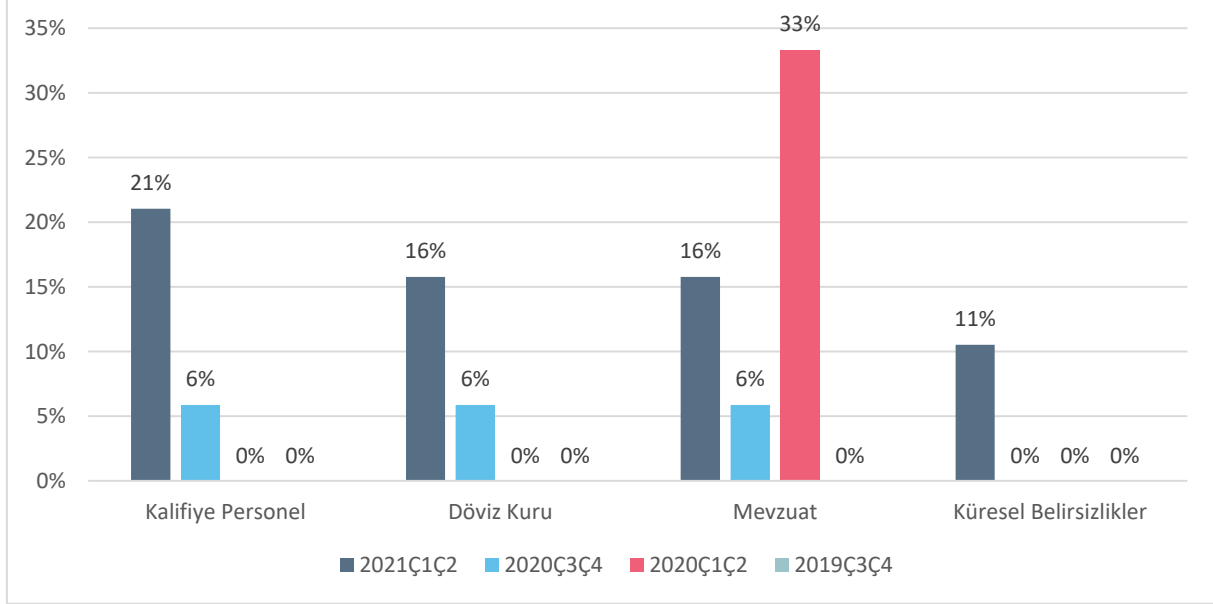
Kalifiye Personel: Nitelikli personel bulmakta yaşanan zorluk sektörde firmalar en çok ifade ettiği sorundur. Okullarda bilişim sektörüne yönelik bölümlerin artırılması ve gerekli eğitimlerin öğrencilere verilerek bilişim sektörüne nitelikli çalışan kazandırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Döviz Kuru: Kurdaki değişim sektörü olumsuz etkilemektedir. Çözüm önerisi olarak Merkez Bankası müdahaleleri, kur farkı dolayısıyla gerçeği yansıtmayan yüksek kar oranlarından alınan vergi yerine gerçek satış fiyatı üzerinden alınacak verginin hesaplanması önerilmiştir.

Mevzuat: Mevzuat yönünden eksiklikler olduğu belirtilmiştir. Dinamik bir denetim sisteminin oluşturulması gerekliliği vurgulanmıştır.

Küresel Belirsizlikler: Pandemi süreci sektörde öngörüsüzlük yaratmıştır. Pandemi sürecinin çözümüne kavuşturulması istenmiştir.

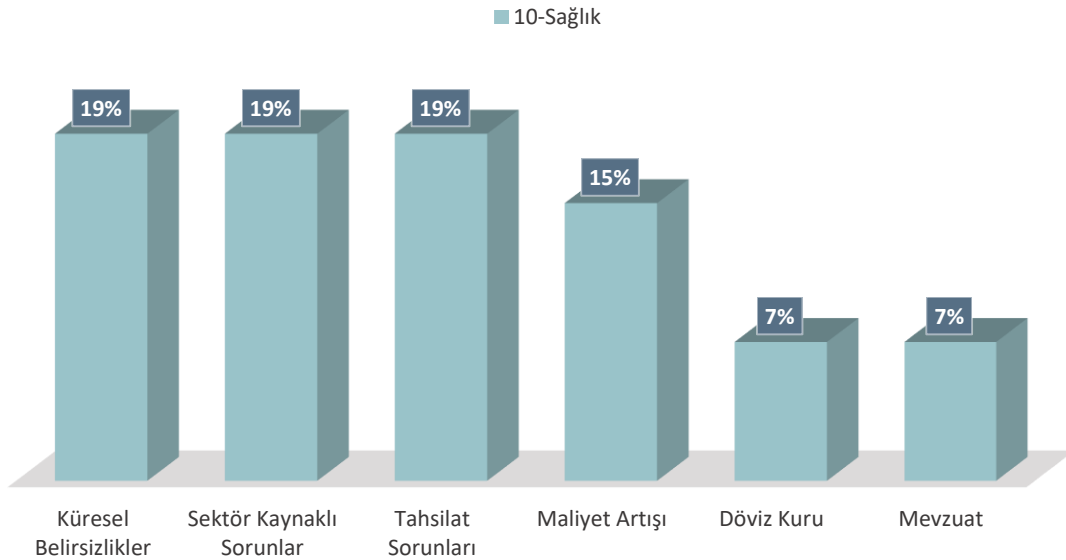
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde bilişim sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 32. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Bilişim Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.10. Sağlık Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde sağlık sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

Şekil 33. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Sağlık Sektöründe Başlıca Sorunlar

Küresel Belirsizlikler: Pandemi nedeniyle yabancı hasta giriş çıkışlarının belirsizleşmesi ve cirolardaki düşüş sektör için sorun haline gelmiştir. Yaygın aşı ve belirsizliğin ortadan kalkışı sektörün sorunları için çare olarak düşünülmektedir.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Salgın dönemi boyunca acil olmayan sağlık sorunlarının tedavisindeki ertelemeler, yoğun talep edilen ürünlerde malzeme ve stok sıkıntıları yaşanması sektörün sorunlarından. Aşılama işlemlerinin hızlandırılması ve tedbirlerin uygulanmaya devam edilmesi istenmiştir.

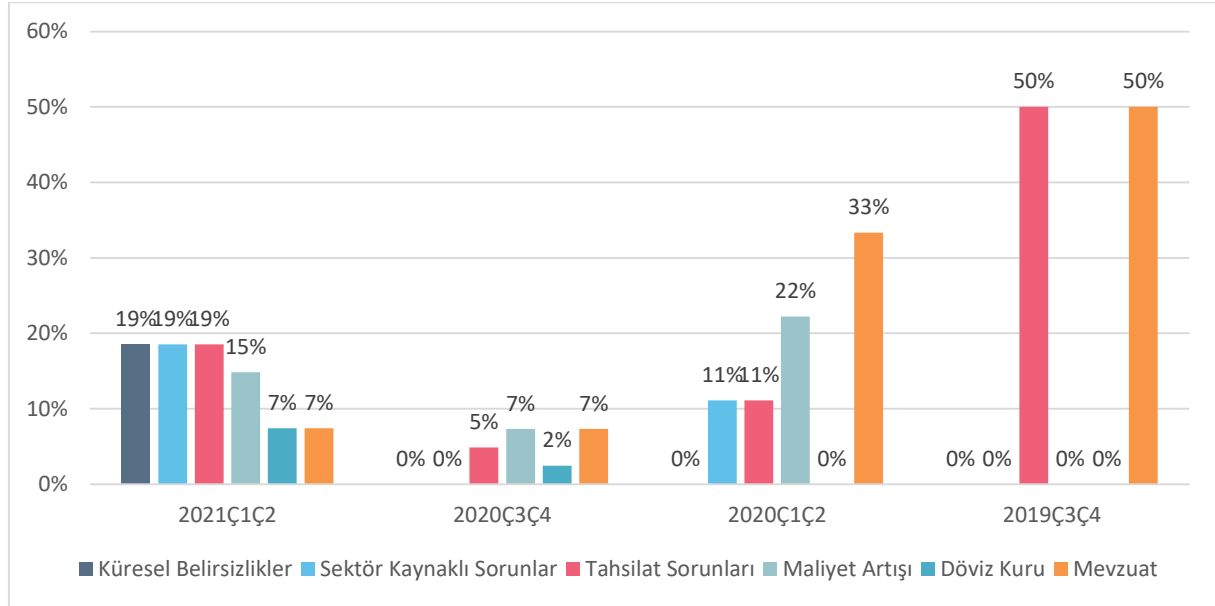
Tahsilat Sorunları: Tahsilatın gecikmesi ve zaman içerisinde alacağın bir kısmından vazgeçilmesine karşın bu tahsilatlar için vergilerin çok daha önceden ödenmesi sektör için sorun niteliği taşımaktadır. Zorunlu uzlaşma ve yargı giderlerinde sınırlamaların yapılması ve devlet tarafından yapılacak ödemelerin kısa sürede yapılması istenmiştir.

Maliyet Artışı: Stok maliyetlerinin değişken olması, yüksek lojistik masrafları ve teknolojik yatırım maliyetleri sorun olarak bildirilmiştir. Karşılıksız sübvansiyonların verilmesi ve kademeli fiyat kârlılığının göz önünde bulundurulması çözüm olarak düşünülmüştür.

Döviz Kuru: Dalgalı döviz kuru ithalata bağımlı olan bu sektörün önemli sıkıntılarından. Kurların stabil hale getirilmesi istenmiştir.

Mevzuat: Özellikle hekimlerin özel hastanelerde çalışmalarını kapsayan ilgili mevzuatlardaki belirsizliğin giderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

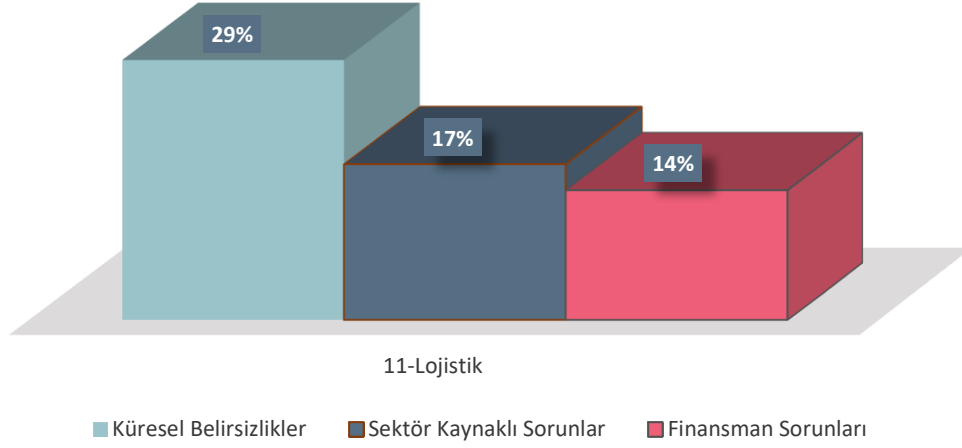
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde sağlık sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 34. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Sağlık Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.11. Lojistik ve Taşımacılık Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde lojistik ve taşımacılık sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

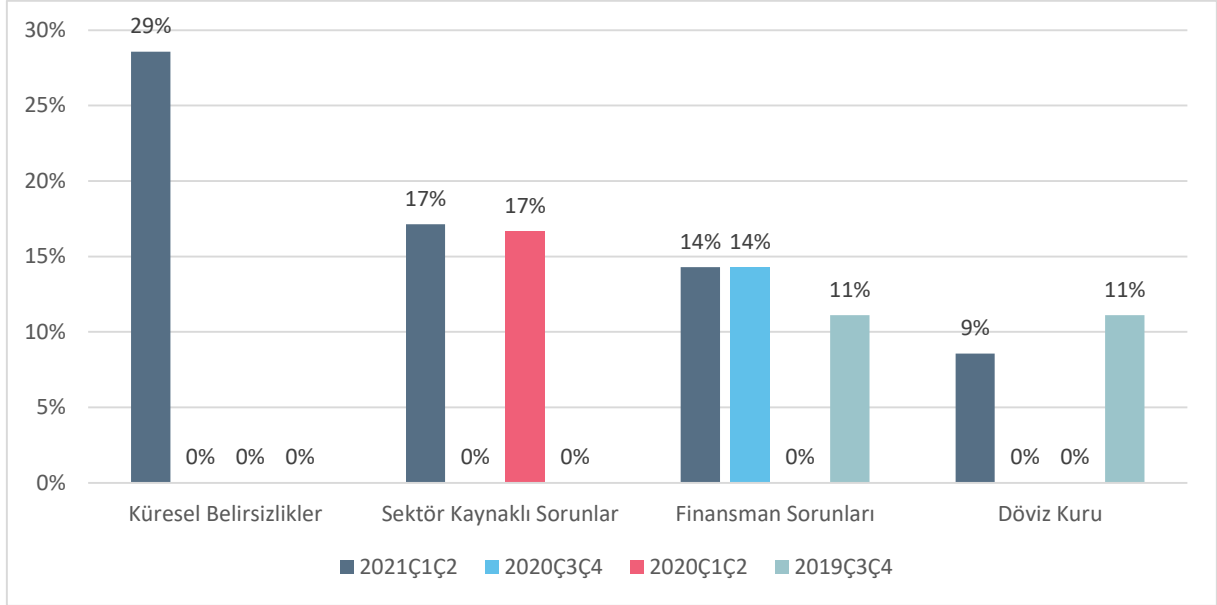
Şekil 35. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Lojistik ve Taşımacılık Sektöründe Başlıca Sorunlar

Küresel Belirsizlikler: Pandeminin etkisiyle ticaret hacminin azalması ve bu süreçte uygulanan yasaklar uluslararası taşımacılık açısından sorunlar ortaya çıkarmıştır. Akaryakıtta vergi indirimi, salgına çözüm üretilmesi ve ticari hayatın buna bağlı olarak canlanacağına inanıldığından bahsedilmiştir.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Salgın kısıtlamalarıyla, yurt dışı uçuş yasaklarının getirilmesi, kargo ve taşımacılıkta çalışanların salgın sürecinde korunmasında zorluk yaşanması ve navlunların düşmesi sektörün başlıca sorunlarını oluşturmaktadır. Salgının kontrol altına alındıktan sonra kısıtlamaların azaltılması, denizcilik alanında avantajlarında dünya kriterlerinin yakalanması ve KDV ve stopaj indirimlerinin devam etmesi önerileri sunulmuştur.

Finansman Sorunları: Finansman maliyetlerinin artışı kredi kullanan firmaları olumsuz yönde etkilemiştir. Öz kaynağı güçlendirecek şekilde finansmana erişimin kolaylaştırılması istenmiştir.

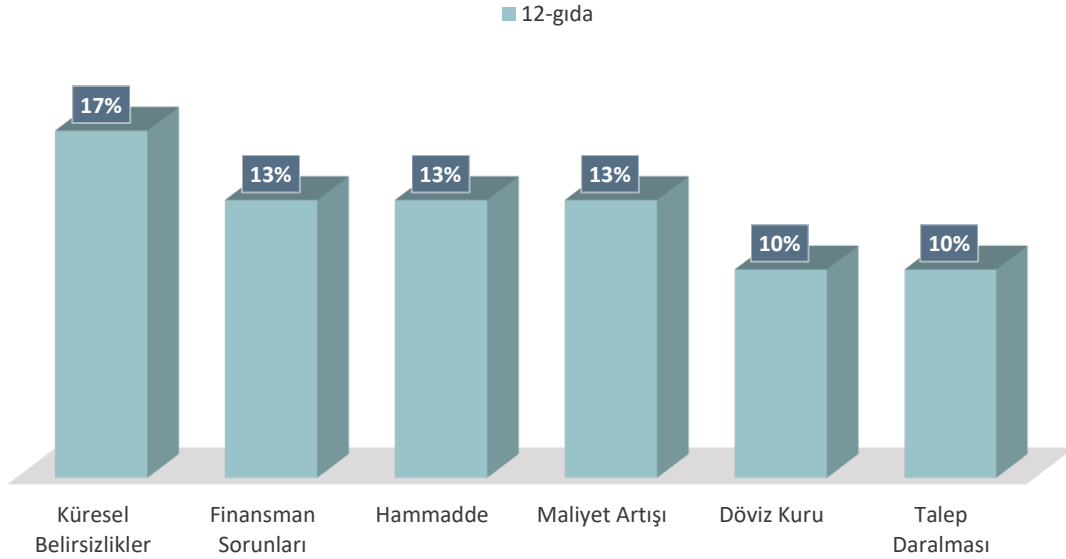
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde lojistik ve taşımacılık sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 36. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Lojistik ve Taşımacılık Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.12. Gıda Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde gıda sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

Şekil 37. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Gıda Sektöründe Başlıca Sorunlar

Küresel Belirsizlikler: Dünya genelinde etkisini sürdüren salgın sebebiyle sektörde gelir ve kazanç kaybı meydana geldiği ifade edilmiştir. Salgın sürecinin uygun yöntemle, öncelik sırasına tabi tutularak hızlıca yaygınlaştırılması istenmiştir.

Finansman Sorunları: Firmalara ait öz kaynakların yetersiz olmasına karşılık finansman maliyetlerinin artıyor olması akabinde kredilerin zamanında ödenememesi sonucu firmaların kredi notlarının düşmesi sektörü olumsuz anlamda etkilemiştir.

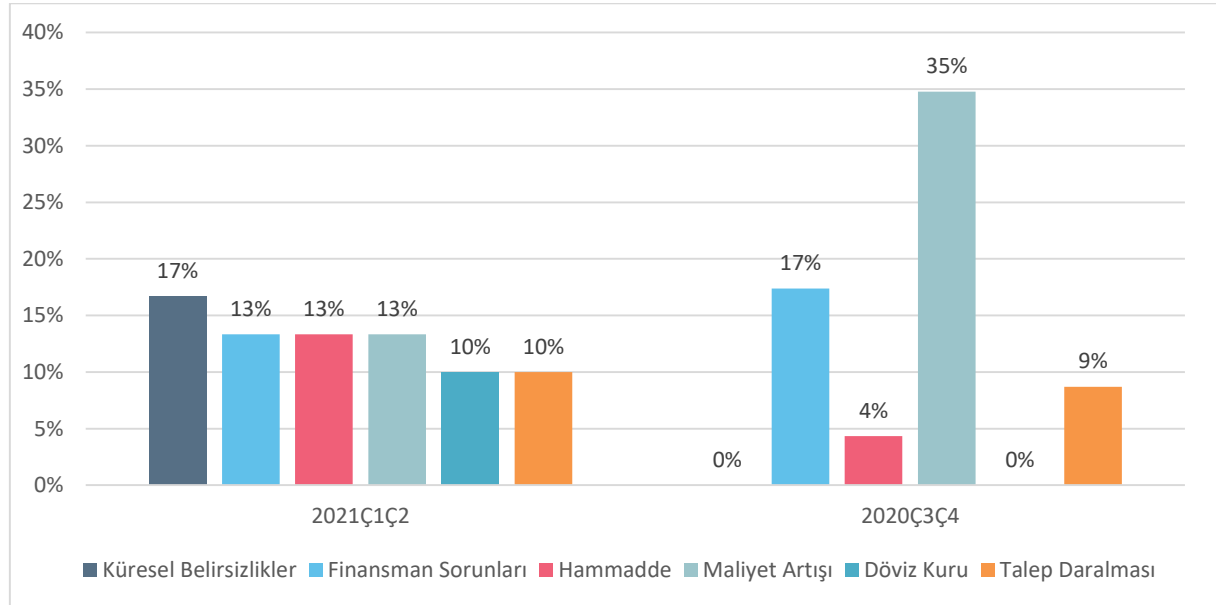
Hammadde: Hammadde fiyatlarındaki artış sektörü olumsuz anlamda etkilemektedir. Tarım ve hayvancılık sektöründeki yerli üreticinin devlet tarafından desteklenmesi tavsiye edilmiştir.

Maliyet Artışı: Enflasyonun artış eğiliminde olması ve maliyetlerin buna bağlı olarak artması aynı zamanda satış fiyatlarının yukarıya doğru kayışı talep tarafında da sorun oluşturmaya başlamıştır. Ekonomide istikrarın sağlanması ve KDV indirimlerinin yapılarak talebin arttırılmasının uygun olacağı düşünülmüştür.

Döviz Kuru: Döviz kurundaki dalgalanma sektör için sorun oluştururken kurun istikrara kavuşturulması istenmiştir.

Talep Daralması: Pandemi nedeniyle bazı firmalar dönemlik talep daralması ile karşılaştığını belirtmiştir ve yılın ikinci yarısında bu etkinin ortadan kalkacağına inanılmıştır.

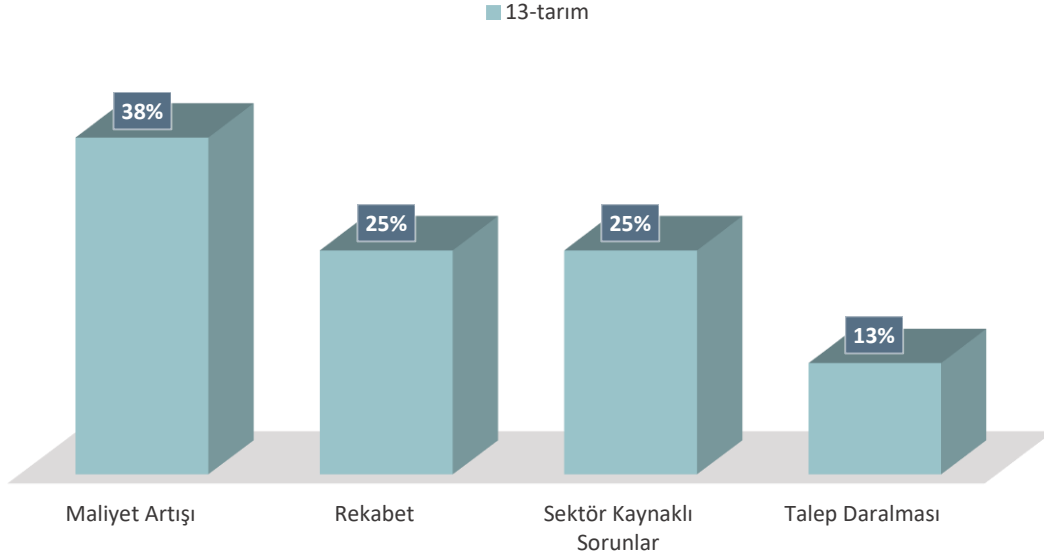
2021 1. ve 2. çeyrek döneminde gıda sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 38. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Gıda Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması

4.13. Tarım Sektörü

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde tarım sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri:

Şekil 39. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Tarım Sektöründe Başlıca Sorunlar

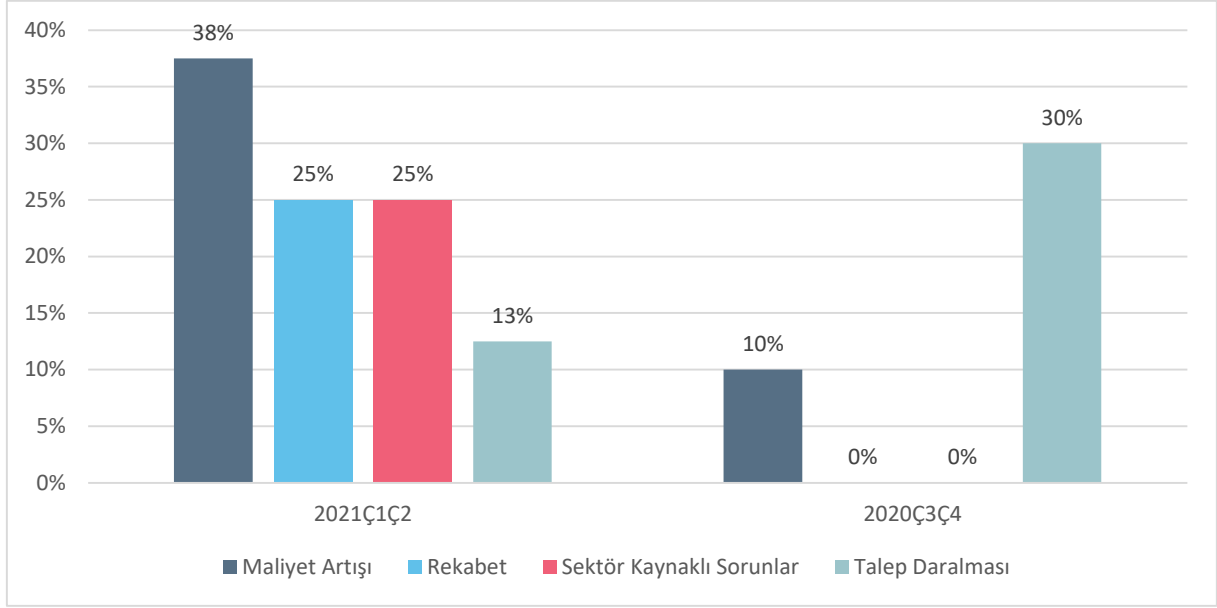
Maliyet Artışı: Üretim aşamasının temel girdilerinde (tohum, gübre, ilaç vd.) yaşanan yüksek artışların firmalar için zorlayıcı olduğu söylenmiştir. Tarım sektöründe devlet teşvikinin artırılması önerilmiştir.

Rekabet: Tarıma yönelik yatırımlarda uzun vadeli rekabeti artıracak planlamaların yapılamaması sektör için problem oluşturduğu ifade edilmiştir. Uzun vadeli tarımsal üretim planlaması ve serbest piyasa ekonomisi koşullarında rekabet gücünü arttıracak tarımsal desteklerin verilmesi istenmiştir.

Sektör Kaynaklı Sorunlar: Tarımsal ürünlerin kalitesinin arttırılamıyor olması ve tarım sektöründe çalışan nüfusun giderek azalmasına karşın sektörde çalışanların yaş ortalamasının artması problemleri sıralanmıştır. Tarım sektörüne yönelik destekleyici paketlerin arttırılarak cazip hale getirilmesi istenmiştir.

Talep Daralması: Tüketicinin azalan geliri talep daralmasına sebep olmuştur. Gelirleri arttırmanın uzun vadede talep daralmasının önüne geçeceği ifade edilmiştir.

2021 1. ve 2. çeyrek döneminde tarım sektöründe karşılaşılan başlıca sorunlar ve çözüm önerileri diğer dönemler ile karşılaştırılması:

Şekil 40. 2021 1. ve 2. Çeyrek Dönemindeki Tarım Sektöründe Başlıca Sorunların Diğer Dönemler ile Karşılaştırılması